İslâm dünyası

HÜRRİYET' in 7 'nci İSLAM ZİRVE KONFERANSI ARMAĞANIDIR

İslâmın kalbi İstanbul'da çarpıyor

- Tek tek islâm ülkeleri
- Kısa islâm tarihi
- Hac zamanı Kabe
- İslâm ülkeleri haritası

İslâmın kalbinin attığı üç kutsal kent: Mekke... Kudüs... İstanbul...

YÜCE Tanrı'nın "Evi'ni bahşettiği, toprakların en kutsalı Mekke.. Yüce Tanrı'nın bütün insanlara doğru yolu işaret ederken seçtiği tek ortak toprak Kudüs ve Tanrı'nın insanoğluna gönderdiği dinlerin en doğrusu ve en sonuncusunun fethiyle övündüğü tek toprak, İstanbul.

Mekke'den bütün dünyaya ve bütün gönüllere yayılan İslâm'a gönül vermiş 1 milyar insanın temsilcisi, bu kutsal topraklardan Kudüs İsrail'in işgalinde iken yakılan, İslâm'ın kutsal ibadet yeri El-Aksa Mescidi dolayısıyle bir araya gelmişti. O günden bu yana tam 10 yıl geçti. Şimdi, 1 milyar Müslüman daha güçlü, dinlerinin insan gönüllerindeki önemine daha çok vakıf, topluluklarının dünya siyasetindeki yerinin daha çok şuuruna varmış olarak tekrar toplanıyorlar... İlk toplantıdan bu yana tam 10 yıl geçtiği sırada yapılan bu toplantı İslâm'ın üçüncü kutsal kentinde fethini bizzat Yüce Peygamber'in müjdelediği kentte, İstanbul'da yapılıyor.

Türk ulusu, Müslüman kardeşlerinin temsilcilerini ağırlamaktan ve böylesine önemli bir toplantıya İstanbul'u tahsis etmekten dolayı mutludur.

HÜRRİYET ise Türk ulusuna, Müslüman kardeşlerinin yaşadığı ülkeleri tanıtmaktan dolayı mutludur. İslâm Konferansı, örgüte katılan ülkeler arasında İslâm dayanışmasını geliştirmek, iktisadî, sosyal, kültürel, bilimsel ve diğer önemli faaliyet sahalarında üye devletler arasında işbirliğini kuvvetlendirmek, kutsal yerlerin korunması için sarfedilen gayretleri artırmak için kurulmuştur.

HÜRRİYET, Türk ulusuna ve İslâm âlemine yaptığı bu hizmetle, Müslüman uluslarla Türk ulusu arasındaki işbirliğini artırmak ve dayanışmayı geliştirmek için temel bilgileri vermektedir.

HÜRRİYET 7'nci İslâm Zirve Toplantısı'nın bütün İslâm âlemine ve Türk Milletine hayırlı olmasını diler.

İslâm dünyasının liderleri

Fahri Korutürk

Cumhurbaşkanımız Fahri Korutürk 1903 yılında İstanbul'da doğdu, 1916 yılında o zamanki adıyla Mekteb-i Fünunu Bahriye-i Şahaneye girdi. 1923 yılında subay çıkan Korutürk, 1950 yılında Tuğamiral, 1959 yılında da Oramiral oldu.

Soyadı, Atatürk tarafından konulan Korutürk, 1936 Montrö Boğazlar Konferansına giden Türk heyetinde askerî mütehassıs olarak görev aldı.

1953'de Tümamiral olarak Harp Filosu Komutanlığına, 1955-1956 yıllarında Donanma Komutanlığına ve 1957'de de Koramiral olarak Deniz Kuvvetleri Komutanlığına getirildi; 1959 yılında Oramiral olan Korutürk, 1960 ihtilâlini takiben emekliye ayrıldı, bunu takiben Moskova büyükelçiliğine tayin edildi, dört yıl bu görevi yaptı. Daha sonra Madrid Büyükelçiliğine tayin edilen Korutürk, orada da bir yıl görev yaptı ve 1965 Temmuz'unda kendi isteği ile emekliye sevk edildi.

Korutürk, 1968 yılında o zaman ki Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay tarafından Kontenjan senatörlüğüne tayin edildi, 1973 yılında da Cumhurbaşkanlığına seçildi.

Korutürk, 37 yılı askerî hizmetlerde ve 5 yılı da büyükelçilik olmak üzere devlete 42 yıl hizmet etmiştir. Senatörlük de dahil edildiği takdirde Korutürk'ün hizmet senesi 47 yıla çıkmaktadır.

Evli olan Korutürk'ün iki erkek ve bir kız çocuğu vardır.

Kral Halid Bin Abdülaziz

Suudî Arabistan'ın yeni kralı Halid Bin Abdülaziz El Suud 1913 yılında Riyad'da dünyaya gelmiştir. İlk tahsilini ülkesinde yapan Halid Bin Abdülaziz daha sonra İslâmî İlimler tahsili yapmıştır. Ülkenin tanınmış âlimleri tarafından yetiştirilen Abdülaziz devlet yöneticiliğine de hazırlanmıştır.

Okumayı çok seven mütevazi ve iyi bir tartışmacı olarak tanınan Halid Bin Abdülaziz, 1934'de kardeşi merhum Kral Faysal'a yardımcı olarak atanmıştır. Dünyayı ve milletini çok iyi tanıyan yeni Kral, karmaşık birçok soruna sabırla bakmış, kraliyet ailesi içinde de sempati toplamış, 1965 yılında veliaht ilân edilmiştir.

Halid Bin Abdülaziz, ölen Kral Faysal yurt dışı gezilerine çıktığında yerine vekâlet etmiş ve ülkeyi yönetmiştir. İslâmî değerlere büyük önem veren Halid Bin Abdülaziz'in tahta geçişi 25 Mart 1975'tir...

Muammer Kaddafi

28 yaşında Libya'da krallığı devirerek bu 2 milyonluk ülkenin kaderini eline alan Albay Kaddafi 1914 yılında Libya'nın Misurata kentinde doğdu. Üç kız kardeşi vardır. Bingazi'deki Libya Üniversitesi'nde okudu. 1965 yılında Libya ordusuna girdi, subay olarak hizmete başladı. Kral İdris'i devirip bir cumhuriyet yönetimi kurmak isteyen gizli Devrimci Komuta Konseyi'nin başkanı oldu. 1969 yılı 1 Eylül'ünden itibaren resmen Devrimci Komuta Konseyi'nin Başkanı ve Libya Silâhlı Kuvvetler Baş Komutanı oldu. Albay Kaddafi Libya'nın kaderini eline aldığı günden beri Arap dünyasını birleştirmek üzere girişimlerine başladı. Bir yandan Libya'da İslâmiyet esasları üzerine kurulu ve şeriatı devletin esas örgüsüne yerleştirmek isteyen bir düzen kurma işine girişti. 1970 yılında Devlet Başkanı oldu. Bu devrede özellikle Libya ile komşu ülkelerin birleşmesi için büyük çabalar harcadı, fakat bu çabalar bir sonuç vermedi. 1970 yılından sonra Muammer Kaddafi Libya Savunma Bakanlığı'nı da üzerine aldı. 1971 yılından beri Kaddafi bir yandan Libya'nın petrol gibi doğal kaynaklarını tam randımanla çalıştırıp ülkesini zenginleştirerek Libya'yı dünyanın en ileri gelen petrol üreten ülkelerinden biri haline sokarken öte yandan da Libya halkının sosyal örgüsünü bir dize atılımlarla tamamen değiştirmek için çalışmaktadır.

M. Rıza Pehlevi

Dünyanın İran Şahı diye tanıdığı İran İmparatoru. Majeste Şehinşah Aryamehr 26 Ekim 1919'da doğdu. Müttefiklerin ortak kararı ile Sovyetler Birliği'nin kuzey, İngiltere'nin ise güney İran'ı işgali üzerine Büyük Rıza Şah'ın tahtından indirilerek sürgüne gönderilmesi üzerine 16 Eylül 1941'de İran Tahtına geçti. 1946'da Sovyetlerin işgal bölgeleri içinde kurmuş oldukları Azerbaycan Cumhuriyeti'ni kurtarmak için İran ordusunun başında harekete geçip İran Azarbaycan'ını geri aldı. Amerika'da Michigan, Columbia, Pennsylvania, California (Los Angeles), Chicago, Harvard, New York ve Washington Üniversiteleri, Amerika dışında da Aligarh, Bangkök, Malaya Madras, Pencap, Agra, Beyrut Rio de Janeiro, Bükreş, Sofya, Peşaver, İstanbul ve Tahran Üniversiteleri fahri doktorudur. Beyaz Devrim adını verdiği köylüyü topraklandırma, geniş çapta sulama, yedek subay öğretmenlik, mollalarla mücadele gibi bir takım programlarla İran'da yıllardır giriştiği kalkınma projelerini uygulamaya çalışmaktadır. Son beş yılda ham petrol fiyatlarında görülen çok hızlı yükselmeler İran'ın devlet gelirlerini çok fazla artırmış fakat Şah bu gelirleri çok geri kalmış olan yurdunu kalkındırmak yerine özellikle Basra Körfezi bölgesinde beslediği amaçları gerçekleştirmek için İran ordusuna çok büyük çapta silah satın alımlarına harcamıştır.

Zülfikar Ali Butto

Pakistanlı ünlü bir hukukçu ve devlet adamı olan Butto 1928 yılının Ocak ayında Pakistan'ın Larkasa ilçesinde dünyaya geldi. Yüksek eğitimini Kaliforniya'daki Berkeley Üniversitesinde, Oxford'daki Christ Church Fakültesinde ve nihayet Landra'daki Lincoln's Inn'de yaptı. 1952-53 yıllarında İngiltere'nin Southhampton Üniversitesinde Devletler Hukuku okuttu, Sind İslâm Hukuku Fakültesinde Anayasa Hukuku hocalığı yaptı. 1953 yılında avukatlığa başlayıp 1958 yılına kadar buna devam etti. 1958 yılında Ticaret Bakanlığı, 1960'tan sonra Azınlık İşleri, Milli Kalkınma ve Haberleşme Bakanlığını yaptı ve bu çeşitli bakanlıklardaki görev süresi 1966 yılında Halk Partisi'ni kurduğu tarihe kadar sürdü. O tarihten itibaren Pakistan'da politika yaşamının faal bir üyesi olarak sivrilen Butto 1968 Kasım'ında tutuklanıp 1969 Şubat'ında serbest bırakıldı. 1971-73 yılları arasında Batı Pakistan'ın siyasi liderliğini yaptı ardından bir süre için Dışişleri ve Savunma Bakanlıkları, Atom Enerjisi Bakanlığı yaptı ve Eyüp Han ile Yahya Han'ın diktatörlüklerinin devrilmesi üzerine 1973 yılında Batı Pakistan'ın başbakanı oldu. Zaman zaman Pakistan'ın Birleşmiş Milletlerdeki heyetinin başkanlığını da yapan Zülfikar Ali Butto, Doğu Pakistan'ın ayrı bir devlet olarak Bangladeş adıyla biçimlenmesinden bu yana büyük sarsıntı geçiren ülkesini bu bunalımlı devreden mümkün olduğu kadar az sarsıntıyla çıkarmaya çalışmaktadır.

Enver Sedat

25 Aralık 1918'de Aşağı Mısır'daki Mit Ebul Kul'da doğdu. Harp Okulu'nu bitirdikten sonra 1938'de subay oldu. 2. Dünya Savaşı başladıktan sonra Mısır'daki İngiliz sömürge idaresine karşı yeraltı çalışmalarına başladı, baltalama hareketleri düzenledi. 1942'de Almanlar hesabına casuslukla suçlanarak tutuklandı ve Mısır ordusundan çıkarıldı. Çok geçmeden hapisten kaçarak kayboldu, ancak 1945'te sıkıyönetim kaldırıldıktan sonra ortaya çıktı. Enver Sedat, 1945 Aralığında iktidardaki Yafd Partisi'nin lideri Nahas Paşa'ya karşı suikast girişimiyle suçlanarak yeniden hapse atıldı.

Bu arada orduya dönmüş bulunan Enver Sedat aynı tarihte kendi arzusuyla yeniden ordudan ayrıldı, "El Musavver" dergisinde çalışmaya başladı. 1950'de yeniden orduya döndü ve Kral Faruk'a karşı yeraltı çalışmalarında görev aldı 11 üyeli "Hür Subaylar" topluluğunda görev aldı. 23 Temmuz 1952'de Kral Faruk'u deviren cunta hareketinde faal rol oynadı. Devrimden sonra Mısır Ordusu'nun halkla ilişkiler kısmının başına ve Arap Sosyalist Birliği'nin organı "El Cumhuriye" gazetesinin yazı işleri müdürlüğüne getirildi. Nasır'ın kurduğu ilk kabinede devlet bakanı oldu, ardından da Mısır'ın tek partisi "Ulusal Birlik" Partisi'nin genel sekreterliğini yaptı. 1965'te kabine dışı bırakılan Enver Sedat 1971'de Nasır'ın ölümünden sonra Mısır Devlet Başkanlığına getirildi..

İslâmiyetin kısa tarihçesi

İSLÂMİYET, diğer dinler gibi, doğuşunu izleyen yüzyıllar boyunca çok değişik dönemler geçirmiş, "Kuruluş ve Fetih Yılları"nı alabildiğine bir "Olgunlaşma" dönemi izlemiş, bu dönem sonunda da İslâmiyet bir "Gerileme" dönemine girmiştir. Ama bu dönemin ardından İslâmiyette bir "Yeniden Güçlenme" devri gelmiştir. İslâmiyet, bugün özellikle Afrika Kıtası'nda çok güçlü bir ikinci yayılma dönemi içinde bulunmaktadır. Bu yeniden uyanış döneminde İslâmiyet'in diğer tüm dinlerden daha güçlü bir düzeye geleceği inancı yaygınlaşmaya başlamıştır. İslâmiyet'in doğuşundan günümüze kadar geçirdiği dönemleri şöyle özetleyebiliriz:

Fetih yılları

İLK Müslümanlar Arap Yarımadası'nın ortalarında çorak bölgelerde oturan çobanlarla deve yetiştiricilerinden ibaretti. İlk Müslüman toplulukları birbiriyle durmadan savaşan aşiretlerdi. Müslümanlığın kurucusu Hazreti Muhammed, birbirlerine düşman bu kavgacı aşiretleri İslâmiyet bayrağı altında birleştirip onlara ölümsüz bir barış getirdi, sonra bu kavimlere verdiği iman gücüyle onları İslâmiyeti dünyanın en uzak köşelerine kadar götürmeye memur etti. Hazreti Peygamber'in M.S. 632'de ölümünü izleyen yüzyıl içinde hak dininin safına geçen Araplar eski Roma İmparatorluğu'ndan bile büyük, ondan güçlü bir imparatorluk kurdular. Bu imparatorluğun en coşkun dönemi olan onuncu yüzyılda İslâmiyet en parlak düzeyine ulaştı. Bu dönemde Müslümanlık sancakları batıda Hindistan'a ve oradan Çin'e kadar götürülmüştü. Müslümanlık daha beride İran'ı, Arabistan'ın tamamını, Mısır'ı da topraklarına katmış, Kuzey Afrika'dan Atlantik kıyılarına kadar ilerlemişti. Müslüman orduları, bu arada Cebelütarık Boğazı'nı geçerek İspanya'nın büyük kısmını fethetmişti. Pirene Dağlarını aşarak Fransa'nın içlerine girmiş, bu arada Bordeaux'yu bile işgal etmişlerdi. Müslümanların Avrupa'nın kalbine doğru yürüyüşü Hristiyan âleminde büyük telâş ve korku uyandırmış, Müslüman orduları ancak M.S. 732'de Tours Savaşı'nda çok üstün Hristiyan ordularının karşısındaki yenilgiden sonra daha ileriye gitmekten vazgeçmişlerdi. Bu yenilgiyi bir durgunluk dönemi izledi. Buna rağmen, Müslüman orduları ancak bu tarihten sonra her yönde gerilemeye başladılar.

Müslümanlığın bir merkezden, ışık okları gibi, dünyanın dört bir yanına doğru hızla yayılışı Hristiyan âleminde büyük paniğe yol açmış, bu da Hristiyan âleminin Haçlı sancakları altında toplanarak İslâm dünyasına karşı toplu bir saldırıya geçmesine yol açmıştı. Tours yenilgisinden birkaç yüzyıl sonra İslâm'ın kaderi değişmiş, şimdi Müslüman orduları Haçlı ordularına karşı kendi topraklarını koruma durumuna düşmüşlerdi. Fakat Haçlı saldırıları Müslümanlığın yeniden toparlanmasına neden oldu ve sonunda İslâmiyet eski parlak devirlerine bir kere daha dönecek gücü kazandı.

Olgunluk devri

FETİHLERİ, yer yer geri çekilmeler, sonra Haçlı ordularına karşı kıyasıya savaşlar verme ve olgunluk dönemleri izlemişti. Hristiyan dünyası, özellikle Avrupa için, Orta Çağlar, Karanlık Çağlar haline gelirken içinde bocalarken İslâmiyet her alanda bir olgunluk devrine erişmişti. Avrupa Hristiyanlığın cehalet cenderesinde boğulurken, Müslümanlık, bilginlerini, her alanda daha derin araştırmalara, daha zengin bilim kaynaklarına inmeye teşvik ediyordu. Avrupa'nın en güçlü devleti olan Frankların İmparatoru Charlemagne doğru dürüst yazmasını bile beceremezken, Bağdat'daki İslâm bilginleri Aristo felsefesini incelemekle meşgüldüler. Müslümanlığın bu çağdaki en büyük gücü olan Araplar kendi şiirlerinin eriştiği düzeyle

gururlanıyorlardı. Ama bu olgunluk çağında Müslümanların bilim dünyasına en önemli katkıları matematik ile tıpta oldu. İslâm bilginleri sadece cebiri geliştirmekle ve logaritma kurallarını bulmakla kalmadılar, ayrıca öyle bir sayı sistemi buldular ki bu sistem bugünkü modern matematiğin temellerini de attı. Ayrıca, Hristiyanlık, dünyanın yuvarlak olduğunu iddia eden akıllı adamlarını hezeyanla suçlayarak cayır cayır yakarken, dünyanın yuvarlaklığına çoktan inanmış Müslüman bilginleri küremizin çevresini şaşılacak bir doğrulukla ölçerek hesapladılar. Bu sırada Avrupa'nın birçok ülkelerinde hâlâ dünyanın neden yuvarlak değil de düz olduğu konusunda tartışmalar sürüp gidiyordu.

Gerileme devri

BİR gün geldi, İslâmiyet'in alabildiğine güçlenerek yayılmasından korkuya kapılan Hristiyan dünyası, papaların, keşişlerin açtıkları kampanyalar üzerine birleşti. İslâmiyet her cephede gerilemeğe başladı. Hristiyan Avrupa Haçlı bayraklarının altında İslâmiyet'e karşı harekete geçmek üzere birleşmesini tamamladığı anda İslâmiyet dünyasındaki gerileme ve parçalanma da hayli ilerlemiş durumdaydı. Müslümanlığın yetiştirdiği en büyük askerî dehalardan biri olan Selahaddini Eyyübi, Suriye ile Mısır'ı birleştirip Hristiyan Haçlı Ordularını Yerüşalim'den sürerek Müslümanlığa yepyeni bir güç verdi ise de Müslümanlığın gerileme dönemini ancak kısa bir süre için durdurmayı başardı.

Müslümanlığın, Arap yönetimindeki fetih devirlerini izleyen gerileme devrini Osmanlı İmparatorluğu'nun İslâm'ın sancağını ele alarak yeniden yükseltmesi devri izledi. Osmanlı orduları yepyeni bir güçle İslâm'ın kaderini bir kere daha yücelttiler. Osmanlı orduları, İslâmı temsil eden en yeni güç olarak 1517'de Şam'ı ve Kahire'yi aldılar. Bunların ardından 1639'da Bağdat'ı alarak tüm Arap dünyasını hakimiyetleri altına aldılar. Bu şekilde, Avrupa Karanlık Çağlardan sıyrılarak en heyecan verici keşifler, buluşlar çağına girerken, İslâmiyet bir kere daha kargaşa ve gerileme devrine girdi. Bu kez Avrupa aydınlığa çıkmış, Müslüman âlemi ise kendi Karanlık Çağlar'ına girmişti.

Yeniden güçlenme devri

TÜRKLERİN Araplar üzerindeki etkisi hafiflemeye, Osmanlı İmparatorluğu'nun Araplar'la olan bağları zayıflamaya başladığı zaman, Avrupalı devletler hiç vakit kaybetmediler.

Avrupalıların sömürgesi olarak Arap ülkeleri üzerindeki hakimiyeti topu topu üç yüzyıl sürdü. Müslüman Arap ülkeleri bu üç yüz yıl boyunca uyudular, fakat bu sürenin sonunda Arap milliyetçiliği bir kez daha alevlendi. Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra emperyalist ülkeler bu bölgeyi bir kez daha aralarında bölüştükleri zaman Arapların Osmanlı yönetimine karşı olan düşmanlıkları İngiliz ve Fransız sömürgeciliklerine karşı döndü. Yabancı hakimiyetine ve sömürüsüne karşı baş kaldırma hareketleri hız kazandı. Arap devletleri bu baş kaldırma hareketlerinin sonunda bağımsızlıklarını kazandıklarını sanan bir yabancı egemenliğine karşı savaşlarını sürdürdüler.

Bu dönemde Nasır, Mısır Devleti'nin başında, tüm Müslüman Arap dünyasının esin kaynağı ve yepyeni bir Arap milliyetçiliğinin ve uyanışının önderi oldu. 1956 yılında Kahire'de ayaklanan bir grubun Süveyş Kanalı'nı açan Fransız Mühendisi Ferdinand de Leseps'in heykelini devirmesiyle Müslüman Arap dünyasındaki uyanış doruğa ulaştı. Cemal Abdülnasır bu olaydan birkaç ay sonra yabancıların elindeki Süveyş Kanalı'nı millileştirdi. Bu hareket Müslüman Arap dünyasının bağımsızlık ilânını sembolleştirdi. O günden beri Müslüman dünyasında yabancı boyunduruğunu atma ve Müslümanlığa bir kez daha güç verme hareketi her gün güç kazandırmaktadır.

Bugün, bu yeniden güçlenme döneminde, İslâmiyet, özellikle Afrika'da hızla yayılmakta ve bağımsızlık savaşında güçlenen yeni Müslüman kavimler her yıl yeni Müslüman devletleri kurarak, İslâm'ın sancağını bir kere daha yeni zaferlere götürmektedirler.

İslâm ülkeleri

Afganistan

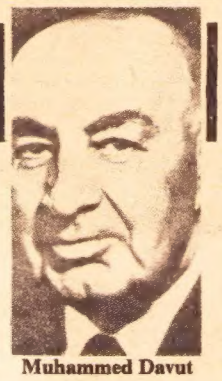

Muhammed Davut
KİMLİK KARTI

AFGANİSTAN, Asya'nın güneybatısında yer alır. Kuzeyde Sovyet Rusya, kuzeydoğuda Kızıl Çin, doğu ve güneyde Pakistan, batıda İran ile çevrilidir. Ülke doğu-batı doğrultusunda uzanan dağlarla kaplıdır. Ülkede sert bir kara iklimi hüküm sürer.

Afganistan'ın ekonomisi, tarıma ve hayvancılığa dayanır. Ülkede zengin maden yatakları olduğu halde ancak maden kömürü, tabii gaz ve tuz elde edilebilmektedir. Kabil, Kandehar ve Belh gibi önemli şehirlerde özellikle pamuklu tekstil fabrikaları geniş yer tutar.

TARİHİ: Afganistan önemli bir geçit yerinde olduğundan, yüzyıllardan beri çeşitli istilâlara uğramıştır. 15. yüzyıla kadar Safaroğulları, Samanoğulları, Gazneliler, Gurular, Harzemşahlar ve Moğollar tarafından işgal edildikten sonra ülkenin bir kısmı Hindistan'a, bir kısmı da İran'a geçmiştir. Daha sonra Dürcanilerin ve İngilizlerin yönetimi altına giren Afganistan, 1919'da bağımsızlığına kavuşmuş, Emanullah Han başa geçmiştir. Nadir Şah'tan sonra idareyi ele alan Zahir Şah İtalya'da tedavideyken bir devrim olmuş ve 17 Temmuz 1973'te krallık kaldırılıp cumhuriyet ilân edilmiştir. Bu arada devrimcilerin lideri eski başbakanlardan Muhammed Davud Han da cumhurbaşkanlığına getirilmiştir.

Afganistan'ın Rusya ve Hindistan arasında yer alması ülkenin hem Rusya'dan, hem de Batı'dan yardım almasını kolaylaştırmaktadır. Davud'un yaptığı darbeden sonra özellikle Rusya ile ilişkilerin güçleneceği düşünülmüşse de, Davud mümkün olduğu kadar çok dış yardım sağlayabilmek için şimdilik tarafsız bir politika izlemekte, bu arada petrol bakımından zengin Müslüman ülkelerle de dostluğu geliştirme amacını gütmektedir.

KİMLİK KARTI

ÜLKENİN ADI: **Devlet-i Cumhuri Afganistan (Afganistan Cumhuriyeti);** YÜZÖLÇÜMÜ: **650.000 km. kare;** NÜFUSU: **18.290.000 (1973);** BAŞKENTİ: **Kabil;** ÖNEMLİ KENTLERİ: **Kandehar, Herat, Tagab;** DİLİ: **Farsça, Puştuca;** DİNİ: **Müslüman;** YÖNETİM BİÇİMİ: **Cumhuriyet;** SAVUNMA: **Askerlik süresi iki yıldır. Çoğu silâhları Ruslar tarafından sağlanan 80.000 kişilik bir kara ordusu, sesten hızlı jetlerle silâhlandırılmış 3000 kişilik hava ordusu ve 13.000 kişilik bir jandarma teşkilâtı vardır.** DEVLET BAŞKANI VE BAŞBAKAN: **Serdar Muhammed Davud Han;** MİLLİ GELİR: **1.260 TL.;** PARASI: **Afgani (17 kuruş 90 santim);** GELİR KAYNAKLARI: **Kuru yemiş, deri, ham pamuk ve halı.**

Bangladeş

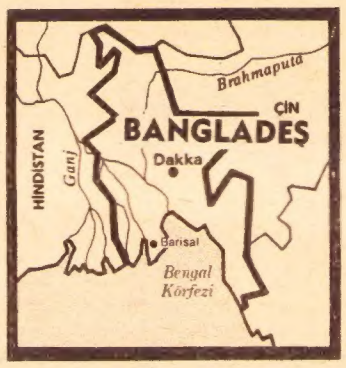

KİMLİK KARTI

ÜLKENİN ADI: **Bangladeş Halk Cumhuriyeti,** YÜZÖLÇÜMÜ: **142.797 km. kare;** NÜFUSU: **80.000.000**

BAŞKENTİ: **Dakka;** ÖNEMLİ KENTLERİ: **Çittagong, Hulna, Naryanganj;** DİLİ: **Bengali;** DİNİ: **% 80 Müslüman, % 15 Hindu, gerisi Budist ve Hristiyan;** YÖNETİM BİÇİMİ: **Cumhuriyet. (İngiliz Milletler Topluluğuna bağlı bağımsız bir cumhuriyet olan ülke parlamenter sistemle yönetilir.)**

Başbakanlık, Savunma, İçişleri, Planlama ve Haberleşme Bakanlığı devlet bakanında toplanmıştır. 300 milletvekilli bir meclisi vardır;

SAVUNMA: **17.000 kişilik bir kara ordusu, ayrıca 13.000 kişilik gönüllü bir milis gücü vardır. Donanması 1972'de kurulmuştur ve şimdilik 1000 kişiliktir. Hava ordusundaki az sayıda uçak Pakistan Hava Kuvvetlerinden kalmadır;** DEVLET BAŞKANI VE BAŞBAKAN: **Ebu Sedat Muhammed Sayem;**

PARASI: **Taka (2 lira);** GELİR KAYNAKLARI: **Jüt, pirinç, şeker kamışı.**

BANGLADEŞ, Hindistan'ın doğusunda Bengal Körfezinin kuzeyinde, Ganj nehri boyunca yer alan bir ülkedir. Ülke nüfusunun %82 kadarı tarımla uğraşır. Zaten ülke topraklarının %64 kadarı tarıma ayrılmıştır. Başta pirinç olmak üzere (yılda ortalama 10 milyon ton) şeker kamışı, buğday, diğer tahıllar ve çay yetiştirilir. Ayrıca Bangladeş, yeryüzünde yetiştirilen jütün yarıdan fazlasını üretmektedir. Ülkede, şeker, cam, kağıt, çimento, jüt dokuma ve alüminyum işleme endüstrileri de kurulmuş olmakla beraber bunlar ihtiyacı karşılamaktan uzaktır. Bangladeş'in ihraç ürünleri pirinç ve jüttür. Bu arada Bengal körfezinde bulunan petrol yatakları ile ilgili çalışmalar da sürdürülmektedir.

TARİHİ: Ülkenin tarihi Hindistan tarihi ile birlikte incelenir. Hindistan'ın Assam bölgesinin bir parçasıyken 1947'de bu bölgenin yeni kurulan Pakistan'a verilmesiyle, Bengal kesimi Doğu Pakistan adı altında Pakistan'ın bir parçası olmuştur. Bu arada Doğu ve Batı Pakistan arasında sürekli anlaşmazlıklar çıkmıştır. 1965'teki Pakistan-Hindistan savaşından sonra ülkenin ekonomik durumu daha da sarsılmış, Batı Pakistan'a karşı da kıpırdanmalar başlamıştır. 1970'de Şeyh Mucibürrahman'ın Avami partisinin genel seçimlerde 243 sandalye kazanması üzerine, Doğu Pakistan'da zaten başlamış olan bağımsızlık hareketleri, daha da şiddetlenmiş, 1971 Mart'ında ülkede bir iç savaş patlak varmıştır. Hindistan bu savaşa bir son verilmesi ve savaş mültecileri konusunun halledilmesi için Pakistan'a 3 Aralık 1971'de savaş açmış ve 16 Aralık 1971'de Doğu Pakistan kuvvetlerini geri püskürtmüştür. Aynı gün Doğu Pakistan da Bangladeş adı altında yeni bir devlet kurulmuştur. Şeyh Mucibürrahman ise 12 Haziran 1972'de başbakan olmuştur. Bangladeş'in İngiliz Milletler Topluluğuna katılması da 1972 yılına rastlar. Bangladeş 1974'te ise Birleşmiş Milletler'e üye olmuştur.

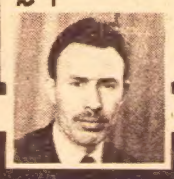

Bumedyen

Cezayir

ÜLKENİN ADI: **Cezayir Demokratik Halk Cumhuriyeti;** YÜZÖLÇÜMÜ: **2.293.190 km. kare;** NÜFUSU: **16.280.000 (1974 tahmini);** BAŞKENTİ: **Cezayir;** ÖNEMLİ KENTLERİ: **Oran, Konstantin, Annaba, Sidi-Bel-Abbes;** DİLİ: **Arapça ve Fransızca;** DİNİ: **Müslüman;** YÖNETİM BİÇİMİ: **Cumhuriyet (Yönetim ordunun kurduğu 24 üyeli bir devrim konseyinin kontrolü altındadır.);** SAVUNMA: **Sovyet yardımlarıyla modernize edilen askeri gücünün toplamı 63.000'dir. Hava kuvvetlerinin eğitimi Mısır ve Sovyet subaylarınca yapılmaktadır. 1969'da kız, erkek her gencin askerlik yapması kabul edilmişse de, şimdilik çoğunluk mecburi hizmetlerini kamu kuruluşlarında yapmaktadırlar.** DEVLET BAŞKANI VE BAŞBAKAN: **Hayri Bumedyen;** SİYASİ PARTİLER: **FLN;** PARASI: **Cezayir Dinarı (Yaklaşık 2 lira 85 kuruş);** GELİR KAYNAKLARI: **Petrol, tarım ürünleri.**

CEZAYİR, Afrika'nın kuzeyinde, Akdeniz kıyılarında yer alır. Topraklarının büyük bir kısmı kuraktır ve çöllerle kaplıdır.

Ülke ekonomisi tarıma dayanır. Çeşitli tahıllar, patates, portakal, muz, zeytin ve mantar önemli tarım ürünleridir. Ayrıca büyük ve küçük baş hayvancılık da yapılır. 1958'de yapılan barajlar tarımın gelişmesine yardımcı olmuştur. Cezayir dünya petrol üretiminde, 14. sırada yer almaktadır. Cezayir, petrolü özellikle gıda maddeleriyle takas eder. 1973'te ülke ihracatı 1.775.000 doları, ithalatı ise 2.125.000 doları bulmuştur. 1967-71 yılları arasında petrol üretim ve dağıtım şirketlerinin çoğu devletleştirilmiştir.

TARİHİ: 1517'de Osmanlı İmparatorluğu topraklarına katılan Cezayir 300 yıldan fazla bir süre Türk egemenliği altında kalmış, 1847'de ise tüm topraklar Fransızların eline geçmiştir. Ancak sürekli olarak bağımsızlıklarını elde etmek için direnen Cezayirliler ancak 1962'de bu arzularına kavuşmuşlar, Charles de Gaulle'un iktidarı sırasında yapılan bir referandumla da, Cezayir bağımsızlığını kazanmıştır. 1962'de Ahmet Bin Bella ordunun desteğiyle kontrolü ele geçirmiştir. Bin Bella 1963'te cumhurbaşkanlığına tek aday olarak gösterilmiş ve 5 yıllık bir süre için devlet başkanı seçilmiştir. Aynı yıl Cezayir sınai kalkınma için Rusya'dan 100 milyon dolar borç almış, bu arada Fransa da yardımlarını sürdürmüştür. 1965'te kansız bir darbe ile devrilen Bin Bella'nın yerini Hayri Bumedyen almış ve yeni bir kabine kurmuştur.

Cezayir, Birleşmiş Milletler, Afrika Birliği Teşkilâtı ve Arap Birliği'nin üyesidir.

Bahreyn

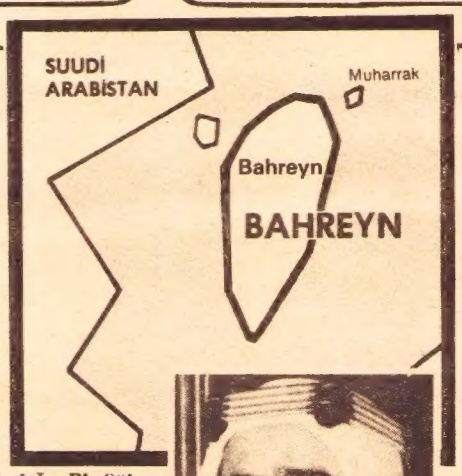

Şeyh İsa Bin Sülman

KİMLİK KARTI

ÜLKENİN ADI: **Bahreyn;** YÜZÖLÇÜMÜ: **598.3 km. kare.** NÜFUSU: **230.000 (1973 tahmini);** BAŞKENTİ: **Manama;** ÖNEMLİ KENTİ: **Muharrek;** DİLİ: **Arapça;** DİNİ: **Müslüman;** YÖNETİM BİÇİMİ: **Şeyhlik (Bir Devlet Kurulu tarafından yönetilir. Bahreyn hükümdarı icra kuvvetlerini 1970'te kurulan bu konseye devretmiştir. Halen iktidarda olan şeyh ailesi 1782'den beri Bahreyn'in başındadır.)** SAVUNMA: **Emniyet işlerine bakan 1.300 kişilik ufak bir ordusu vardır. Amerikan Donanmasının Yakın Doğu filosu da burada üslenmektedir.** DEVLET BAŞKANI: **Şeyh İsa bin Sülman El-Halife;** BAŞBAKAN: **Şeyh Halife bin Sülman El-Halife;** MİLLİ GELİRİ: **5880 TL.** PARASI: **Dinar (3 kuruş, 54 santim);** GELİR KAYNAKLARI: **Petrol ve alüminyum.**

BAHREYN, Basra Körfezinde, Katar yarımadasıyla Suudi Arabistan arasında 33 alçak adadan oluşan bir takımada üzerinde kurulmuştur. **"İki deniz"** anlamına gelen Bahreyn adaların en büyüğüdür. Diğer önemli adalar, Muharrak, Sitra, Ümmü'n-Nasan ve Cidde'dir.

Bahreyn ekonomisi petrole ve alüminyuma dayanır. 1932 yılında bulunan petrol, Bahreyn Petrol Şirketi tarafından işletilmeye başlanmıştır. Ülke aynı zamanda büyük bir alüminyum üreticisidir. Alüminyum tesislerinin işletilmesinde İsveç, Batı Alman ve Amerika'nın da ortaklığı vardır. Ayrıca dokumacılık ve çömlekçilik gibi eski küçük el sanatları da hâlâ önemini korumaktadır.

TARİHİ: 1882 ve 1892'de İngiltere ile yapılan anlaşmalara göre, ülkenin savunmasından ve dış münasebetlerinden İngiltere sorumluydu. Bu anlaşmaların yerine 15 Ağustos 1971'de yeni bir anlaşma yapılmış ve aynı gün Bahreyn bağımsızlığını ilân etmiştir. Politik alanda Bahreyn hâlâ İngiltere ile yakın ilişkidedir. Bu arada Amerikan donanmasına da Bahreyn'de üslenme hakkı tanınmıştır. Bu imtiyaz 1973'te Arap-İsrail savaşı ile tehlikeye girmiş, hatta Bahreyn hükümeti anlaşmayı resmen iptal etmiştir ama Amerikan donanması hâlâ üsleri kullanmaya devam etmektedir. Bu arada, Arap Birliği'ne bağlı olan Bahreyn, Arap dünyasının tüm amaçlarını benimsemiş durumdadır ve Filistin davasında da Arapları desteklemektedir. Son zamanlarda, ülke güvenliğini artırmak için Kuveyt ve Suudi Arabistan'la yakın politik ve ekonomik bağlar kurma çabalarına girişmiştir.

Bahreyn, Dünya Bankasına ve Birleşmiş Milletler'e de üyedir.

Çad

Ngarta Tombalbaye

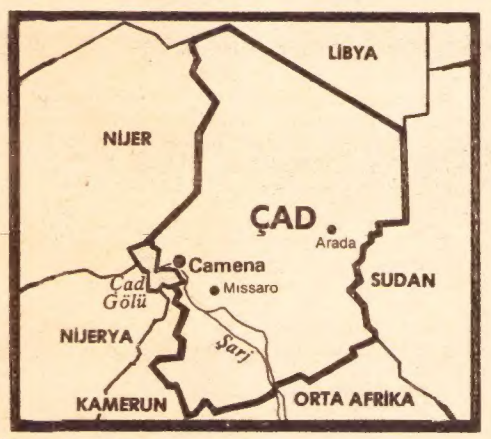

KIMLIK KARTI

ÜLKENİN ADI: **Çad Cumhuriyeti;** YÜZÖLÇÜMÜ: **1.284.000 km. kare;** NÜFUSU: **3.950.000 (1974 tahmini);** BAŞKENTİ: **N'djamena (eski Fort Lamy);** DİLİ: **Fransızca, Arapça ve yerli diller;** DİNİ: **% 45 Müslüman, % 5 Hristiyan, % 50 yerli dinler;** YÖNETİM BİÇİMİ: **Cumhuriyet (85 üyelik bir meclisi vardır. Cumhurbaşkanı meclis üyeleri tarafından 7 yıl için seçilir. Ülke tek parti tarafından yönetilmektedir. Her türlü muhalefet yasaktır.)** SAVUNMA: **3.500 subay ve erden oluşan bir ordusu vardır. Az sayıda savaş ve taşıt uçağı ile birkaç helikopterlik bir hava gücü mevcuttur.** DEVLET BAŞKANI: **Malleum Ngarta Tombalbaye** PARASI: **Afrika frangı (yaklaşık 7 kuruş);** GELİR KAYNAKLARI: **Pamuk ve hayvansal ürünler.**

ÇAD, Orta Afrika'nın kuzey kesiminde yer alır. Ülke kuzeyde Libya, doğuda Sudan, güneyde Orta Afrika Cumhuriyeti, batıda ise Kamerun, Nijerya ve Nijer ile çevrelenmiştir. Ülkenin batısındaki Çad Gölü son yıllarda kuraklık nedeniyle kurumaktadır. Ülke kıtlık tehlikesiyle de karşı karşıyadır.

TARİHİ: Bugün Çad Cumhuriyeti'nin de yer aldığı toprakları keşfedenler Fransızlardır. Daha sonra 1910'da burada Ubangi-Şari sömürgesini kurmuşlardır. Ancak 1920'de Çad'ın Ubangi-Şari'den ayrılması üzerine ülkede özel bir Fransız sivil idaresi kurulmuştur. 1958'de Fransız Birliği içinde muhtar bir ülke halini alan Çad, 1960'da tam bağımsızlık kazanmıştır. 1969-1971 yılları arasında Fransız birliklerinin yardımıyla kuzeydoğudaki Arap kabilelerinin isyanları bastırılmış, bu arada Çad hükümeti Libya'yı bu kabileleri kışkırtmakla suçlamıştır. Ülke 1973'te isyancılara yardım eden İsrail ve Libya ile diplomatik ilişkilerini kesmiştir. Bağımsızlığın kazanılmasından sonra devlet başkanı olan Ngarta Tombalbaye, 1975 Nisan'ındaki askeri darbe sırasında öldürülmüştür.

Çad, Birleşmiş Milletler ve Afrika Birliği Teşkilâtı üyesidir.

İslâm ülkeleri

Birleşik Arap Emirlikleri

Şeyh Zayid

KIMLIK KARTI

ÜLKENİN ADI: **Birleşik Arap Emirlikleri;** YÜZÖLÇÜMÜ: **77.450 km. kare;** NÜFUSU: **370.000 (Yaklaşık);** BAŞKENTİ: **Abu Dabi;** ÖNEMLİ KENTLERİ: **Dubai;** DİLİ: **Arapça;** DİNİ: **Müslüman;** YÖNETİM BİÇİMİ: **Yedi emirlik aralarında bir federasyon oluşturur. Federasyonun başkanı Abu Dabi hükümdarı, başkan yardımcısı da Dubai hükümdarıdır.** SAVUNMA: **11.000 kişilik ordunun yöneticilerinin çoğu İngilizdir. Savunma araçları daha çok hava kuvvetlerine dayanır.** PARASI: **Dirhem;** GELİR KAYNAKLARI: **İthal edilen mallardan alınan gümrük vergisi ve petrol.**

ABU DABİ

Abu Dabi'nin yüzölçümü 67.000 km. kare, nüfusu ise 95.000'dir. Başta Şeyh Zayid bin Sultan al Nahayan bulunmakta, başbakanlık görevini ise Şeyh Halife bin Zayid El Nahayan yapmaktadır.

Abu Dabi, Katar yarımadasından Dubai'ye kadar uzanır. Bureymi ve Al Ain vahaları dışında kalan kesimi çöldür. Abu Dabi, emirlikler arasında en çok petrol ihraç edenidir. Özel bütçesi tüm emirliklerin bütçesinden fazladır.

1960 yılında bölgede petrol bulunmuş, 1963'te de ihracata başlanmıştır. Son petrol fiyat artışları ve yeni anlaşmalar petrol gelirlerinin artmasına sebep olmuştur.

Milis kuvvetlerinin petrol cephesinde giriştiği Ekim savaşından sonra Abu Dabi Arap dünyasında daha büyük bir saygınlık kazanmıştır. Bu arada emirlik Amerika ve Hollanda'ya ambargo uygulayarak, bu ülkelere petrol ihracına ara vermiştir.

Abu Dabi işlek bir ticaret limanı olmadığından alışverişin çoğu Dubai yoluyla olmaktadır. Bu bağımlılığı azaltmak için, Port Zayid adlı yapay bir derin su limanının yapımına başlanmıştır.

DUBAİ

Dubai'nin yüzölçümü 3.900 km. karedir. Ülkenin nüfusu 100.000 kadardır ve genellikle Dubai ve Deira olarak ikiye ayrılan Dubai şehrinde toplanmıştır. Dubai emiri Şeyh Reşid bin Said al-Mahdum, başbakan ise Şeyh Mahdum bin Reşid al-Mahdum'dur.

ŞARCAH

Şarcah'ın yüzölçümü 2.600 km. kare'dir. Emiri Şeyh Sultan bin Muhammed al-Kasımi'dir.

ACMAN

Acman Emirliği, Şarcah'ın on mil kuzeydoğusunda, bir körfez üzerinde yer alır. Yüzölçümü 250 km. karedir. Federasyonun en küçük üyesidir. Nüfusu 26.000 kadardır.

ÜM-EL-KAYVAN

Emirliğin yüzölçümü 800 km. karedir. Güneybatıda Acman'la, kuzeydoğuda Resul Keyma arasında, kıyı kesiminde yer alır. Emir Şeyh Ahmed bin Reşid el Molla 1929'dan beri yönetimi elinde bulundurmaktadır.

RESÜL KEYMA

Emirliğin yüzölçümü 1600 km. kare, nüfusu ise 75.000'dir. Resül Keyma yedi emirliğin en kuzeyinde yer alır. Federasyona en son katılan emirliktir. Emiri, Şeyh Sakr bin Muhammed al-Kasımi'dir.

FUCEYRA

Emirliğin yüzölçümü 1.300 km. kare'dir. Nüfusu ise yaklaşık olarak 30.000'dir.

TARİHİ: Birleşik Arap Emirliklerinin bulunduğu topraklar eskiden Korsan Sahili adıyla anılırdı. Burada yerleşmiş bulunan 7 emirlik aralarında birleşip, Doğu Hindistan Şirketi'ne karşı cephe almışlar, İngiltere ile anlaşarak korsanlığa ve esir ticaretine son vermeyi kararlaştırmışlardır. Bu arada, Şeyhler, İngiltere dışında başka hiçbir ülke ile anlaşma yapmama yolunda karar almışlardır. 1971 yılında buradaki İngiliz kuvvetlerinin geri çekilmesi ile İngiltere'nin bu topraklardaki koruculuk sorumluluğu da kendiliğinden ortadan kalkmıştır. 2 Aralık 1971'de Emirlikler ile İngiltere arasında bir dostluk anlaşması imzalanmıştır. Aynı gün yedi emirlikten altısının biraraya gelmesiyle Birleşik Arap Emirlikleri doğmuş, ülke bir hafta sonra da Birleşmiş Milletler'e alınmıştır.

Abu Dabi emiri Şeyh Zayid federasyonun devlet başkanı, Dubai emiri Şeyh Reşid ise başkan yardımcısıdır. YüksekKonsey Dubai veliahtı Şeyh Mahdum bin Reşid'in başbakanlığında 18 kişilik bir kabine atamış olmakla beraber, 1973'te iki başbakan ve 25 bakandan kurulu yeni bir kabine kurulmuştur.

KİMLİK KARTI

ÜLKENİN ADI: **Kamerun Birleşik Cumhuriyeti;** YÜZÖLÇÜMÜ: **474.000 km. kare;** NÜFUSU: **6.400.000 (1974 tahmini);** BAŞKENTİ: **Yaunde (federal başkent);** ÖNEMLİ KENTLERİ: **Duala, Nkongsamba;** DİNİ: **Müslüman, Hristiyan, putperest;** DİLİ: **Resmi dil İngilizce ve Fransızca;** YÖNETİM BİÇİMİ: **Cumhuriyet (Seçimle gelen ve 5 yıl görevde kalan devlet başkanı aynı zamanda silahlı kuvvetler komutanıdır. Ayrıca bir de başkan yardımcısı vardır. Millet Meclisi dışından seçilen üyeler Bakanlar Kurulu'nu meydana getirir. Seçimle gelen meclis üyeleri iki ayrı kesimi temsil eder. Doğu kesiminin 100 üyesi Yaunde şehrinde, Batı kesiminin 37 temsilcisi de Buea şehrinde toplanırlar.** SAVUNMA: **Silâhlı kuvvetlerin tüm gücü üç piyade taburundan oluşur. Ayrıca destek birlikleri vardır. Toplam insan gücü 3.500'dür. Hava kuvvetleri ise 3 adet Caribou uçağı, 5 adet C-47, üç adet Flamant uçağı, Magister jeti, 7 Broussard nakliye uçağı ve Alouette III tipi bir helikopterden oluşur.** DEVLET BAŞKANI: **Ahmadu Ahicu;** PARASI: **Afrika frangı (CFA) (yaklaşık 7 kuruş);** GELİR KAYNAKLARI: **Kahve, çay, kakao, tütün, pamuk, kauçuk.**

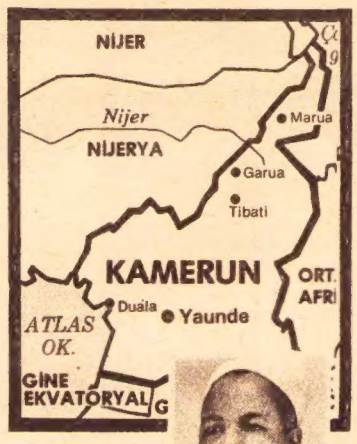

Ahmadu Ahicu

Kamerun

KAMERUN Afrika'nın batı kıyısında yer alır. Komşuları Nijerya, Çad, Orta Afrika Cumhuriyeti, Kongo Halk Cumhuriyeti, Gabon ve Ekvator Ginesi'dir. Ülke Doğu ve Batı Kamerun olmak üzere iki kısımdan meydana gelir.

Ülke ekonomisi tarıma ve hayvancılığa dayanır. İhraç edilen başlıca tarım ürünleri kakao, kahve, hurma, çay, muz, pamuk ve tütündür. Bu arada 3 milyondan fazla sığır, 1 milyonun üzerinde koyun ve 1,5 milyon civarında keçi beslenir. Ülkede ayakkabı, sabun, yağ, sigara ve alüminyum maddeleri üreten 180 adet küçük çapta atelye vardır.

TARİHİ: Eski bir Alman sömürgesi olan Kamerun, 1916'da hem Fransızların, hem de İngilizlerin işgaline uğramıştır. Topraklarının önemli bir bölümünü Fransızlara kaptıran ülke, 1 Ocak 1959'da kendi içişlerinde bağımsızlık kazanmış, 1960'ta da kesin bağımsızlığına kavuşmuştur. İngilizlerin elindeki topraklar ise 2 kesime bölünmüş, 1961'de yapılan halk oylaması sonucu, kuzey kesimindeki halk Nijerya'ya, güney kesimindeki halk ise Kamerun'a katılma kararı almıştır.Daha sonra 20 Mayıs 1972'de yapılan referandum sonunda, halk, toprakların bir bayrak altında birleştirilmesine karar vermiştir.

Kamerun, Birleşmiş Milletler ve Afrika Birliği Teşkilâtı üyesidir.

Kayraba Jawara

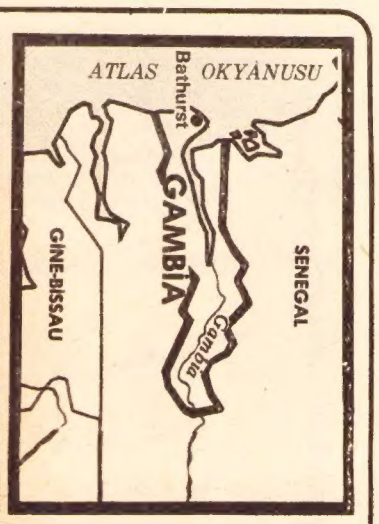

Gambia

KİMLİK KARTI

ÜLKENİN ADI: **Gambia;** YÜZÖLÇÜMÜ: **11.295 km. kare;** NÜFUSU: **510.000 (1974 tahmini);** BAŞKENTİ: **Bengul (Banjul);** DİNİ: **Çoğunluk Müslümandır; ayrıca Hristiyan ve yerli dinlere mensup olanlar da vardır.** DİL: **Resmi dil İngilizce, ayrıca Arapça da konuşulur;** YÖNETİM BİÇİMİ: **Cumhuriyet (Gambia bir başkan ve 7 bakandan kurulu bir hükümet tarafından yönetilir. 36 üyeli meclisin 32 üyesi halk oyu, 4'ü de kabile reislerinin oyları ile seçilirler.)** SAVUNMA: **Gambia'nın savunmasını İngiltere üstüne almıştır. Ülkenin 150 askeri ve 560 kişilik polis kuvveti vardır.** DEVLET BAŞKANI: **Dawda K.Jawara;** PARASI: **Dalasi (yaklaşık 6 lira 90 kuruş);** GELİR KAYNAKLARI: **Balık, Amerikan fıstığı, fıstık yağı.**

GAMBİA bir Batı Afrika ülkesidir. 80 kilometrelik bir kıyı şeridi ile Atlas Okyanusu'na açılır. Diğer yönleri çepeçevre Senegal Cumhuriyeti ile sarılmıştır. Ülkeyi Gambia nehri sular. Ülke savanlarla ormanlardan ibarettir. Yükseklik hiçbir zaman 200 metreyi geçmez.

Gambia ekonomik açıdan az gelişmiş bir ülkedir. Dış pazarlarda yalnız Amerikan fıstığı önemli bir yer tutar. Diğer ihraç malları deri, tropik yemişler, kurutulmuş ve salamura balık ile fıstık yağıdır. Başlıca ithal maddeleri ise makine, motorlu araçlar, petrol ürünleri, giyim eşyası, kumaş, madeni araç ve gereçlerdir.

TARİHİ: Gambia'yı keşfeden Portekizli denizcilerdir. 16. yüzyılın sonlarına kadar Portekizlilerin elinde kalan ülke, esir ticareti nedeniyle İngiltere ve Fransa arasında 19. yüzyıla kadar süren rekabet sonunda, 1843'te İngilizlerin bir sömürgesi olmuştur. 1965 yılında İngiliz Milletler Topluluğuna dahil bağımsız ülkelerden biri olmuştur. Ülke 1970 Nisan'ında cumhuriyet yönetimine kavuşmuştur.

Ömer Bongo

KİMLİK KARTI

ÜLKENİN ADI: **Gabon Cumhuriyeti;** YÜZÖLÇÜMÜ: **267.000 km. kare;** NÜFUSU: **520.000 (1974 tahmini);** BAŞKENTİ: **Libreville;** ÖNEMLİ KENTİ: **Port Gentil;** DİNİ: **Hristiyan, Müslüman, mahalli dinler;** DİLİ: **Resmi dil Fransızca, Batu dilleri de yaygındır.** YÖNETİM BİÇİMİ: **Cumhuriyet (1967 yılında yapılan bir değişiklikle anayasa, başkan ve başkan yardımcısının yedi yıl, parlamento üyelerinin ise 5 yıl için seçilmesini sağlamıştır. Tek meclisli parlamentoda 70 sandalye vardır.** SAVUNMA: **Gabon'un 900 kişilik bir kara ordusu, 150 kişilik de hava ordusu vardır. Hava ordusu çeşitli tipte 11 uçak ve 4 helikopterden meydana gelir.** DEVLET BAŞKANI: **Ömer Bongo;** PARASI: **Afrika frangı (CFA) (yaklaşık 7 kuruş);** GELİR KAYNAKLARI: **Kereste, manganez, altın, uranyum, ham petrol.**

Gabon

GABON, Batı Afrika sahilinde yer alır. Kuzeyde Rio Muni ile Kamerun, doğuda ve güneyde Kongo Cumhuriyeti, batıda Atlas Okyanusu ile sınırlanmıştır.

Yeraltı kaynakları yönünden de zengindir. Manganez, altın, uranyum, tabii gaz ve petrol, ülkenin başlıca gelir kaynaklarındandır. Dünyanın en büyük demir rezervlerinden biri de Gabon'dadır.

TARİHİ: Gabon'u keşfeden Portekizlilerdir. Uzun süre esir ticaretinin önemli merkezlerinden biri olan ülkenin kuzey kesimi 1839 yılında, yerli kral tarafından, koruyucu yardımlarına karşılık Fransa'ya verilmiştir. Gabon 1885 yılında Fransa'nın sömürgelerinden biri olmuştur. Yeni sömürgenin başkentinde ise, serbest bırakılan esirlerin buraya yerleşmesinden dolayı, **"Özgür şehir"** anlamına gelen Libreville adı verilmiştir. 1910 yılında Fransız Ekvator Afrikası'nın dört eyaletinden biri olan Gabon, 1958 yılında bağımsızlık hareketlerinin Afrika'ya sıçraması üzerine, Fransız Birliği içinde bağımsız bir cumhuriyet olmuştur. 17 Ağustos 1960'ta kesin bağımsızlığına kavuşan ve cumhuriyet yönetimine geçen ülkenin ilk devlet başkanı Leon M'ba'dır. Onun ölümünden sonra 1967'de iktidara gelen eski başkan yardımcısı Albert Bongo, tek parti rejiminde karar kılmıştır.

Gabon, Birleşmiş Milletler üyesidir.

Sekuo Toure

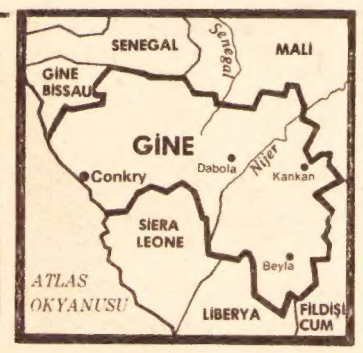

Gine

KİMLİK KARTI

ÜLKENİN ADI: **Gine Cumhuriyeti;** YÜZÖLÇÜMÜ: **245.857 km. kare;** NÜFUSU: **4.310.000 (1974 tahmini);** BAŞKENTİ: **Conkry** ÖNEMLİ KENTLERİ: **Kankan, Kindia;** DİNİ: **Müslüman;** DİLİ: **Resmi dil Fransızca;** YÖNETİM BİÇİMİ: **Cumhuriyet (Başkan 7 yıl için seçilir. Tek parti rejimi uygulanan ülkede 75 üyeli bir meclis vardır.)** SAVUNMA: **5000 kişilik kara, 800 kişilik hava ordusu vardır.** DEVLET BAŞKANI: **Seku o Toure;** SİYASİ PARTİLER: **Gine Demokratik Partisi;** PARASI: **Syli (yaklaşık 7 kuruş);** GELİR KAYNAKLARI: **Muz, ananas.**

GİNE bir Batı Afrika ülkesidir. Atlantik Okyanusu, Gine-Bissau, Senegal, Mali, Fildişi Kıyısı, Liberia ve Sierra Leone ile çevrilidir. Ülkede değişik iklim biçimleri görülür. Kıyılarda nemli tropikal iklim hüküm sürer. Yüksek yaylalar ise daha serindir. Sık ormanlarda fil, hippopotam, antilop, yaban mandası, aslan, leopar ve şempanze gibi hayvanlar yaşar.

Gine, esas olarak bir tarım ülkesi olmakla beraber, son yıllarda madencilik de önemli gelişme göstermiştir. Başlıca madenler boksit, demir ve elmastır. Gerek komünist ülkeler, gerek diğerleri, ülke ekonomisinin gelişmesine yardımcı olmaktadırlar. Milli hedef, tarımsal üretimin hızlandırılmasıdır. Muz ve ananas başlıca ihraç maddeleri arasında yer alır. Ayrıca pirinç, mısır, darı, kahve ve bal da önemli tarım ürünleridir.

TARİHİ: 15. yüzyılda Portekizli gemiciler tarafından keşfedilen ülke, daha sonra Fransızlar ve İngilizler arasında ticari çıkarlar nedeniyle anlaşmazlık konusu olmuştur. 18. yüzyıldaki Müslüman Kutsal Savaşından sonra, 19. yüzyılda da kabileler arası savaşlar sürüp gitmiştir. 1814'te yapılan Paris Antlaşması ile kıyılardaki Fransız hakları emniyet altına alınmış, 1849'da da ülke Fransız himayesi altına girmiştir. Ancak 1958'de bağımsız bir cumhuriyet olan Gine'nin ilk devlet başkanı Sekou Teure'dir. Ülkenin tek yasal partisi olan Gine Demokratik Partisi'nin Politik Büro'su, devlet çapında alınan çoğu kararlarda söz sahibidir.

Gine, Birleşmiş Milletler ve Afrika Birliği Teşkilâtı üyesidir.

İslâm ülkeleri

Mısır

Enver Sedat

KİMLİK KARTI

ÜLKENİN ADI: **Mısır Arap Cumhuriyeti,** YÜZÖLÇÜMÜ: **1.002.000 Km. kare,** NÜFUSU: **37.600.000 (1974 tahmini),** BAŞKENTİ: **Kahire,** ÖNEMLİ KENTLERİ: **İskenderiye, Port Sait, Süveyş, İsmailiye,** DİLİ: **Arapça,** DİNİ: **Çoğunluk Müslüman,** YÖNETİM BİÇİMİ: **Cumhuriyet (Tek parti esasına göre kurulmuştur. 1964 anayasasına göre Mısır, Demokrat Sosyalist bir devlettir. Millet Meclisi üyeleri genel seçimle seçilir. Cumhurbaşkanının 10 üye tayin etme ve meclisi fethetme yetkisi vardır. Meclis, Cumhurbaşkanının tayin ettiklerinin dışında 360 üyeden meydana gelir. Bütün güç Cumhurbaşkanındadır)** SAVUNMA: **iki yıllık mecburi askerlik hizmeti vardır. Rusya tarafından takviye edilmiş, 280.000 kişilik asil, 500.000 kişilik de yedek savunma gücü vardır.)** DEVLET BAŞKANI: **Enver Sedat,** SİYASİ PARTİLER: **Arap Sosyalist Birliği Partisi,** PARASI: **Mısır lirası (32 lira),** MİLLİ GELİR: **62 milyar TL.** GELİR KAYNAKLARI: **Pamuk, çiftlik ürünleri, turizm petrol**

MISIR, kuzey doğu Afrika'da yer alır. Kuzeyde Akdeniz, doğuda İsrail, Akabe Körfezi ve Kızıldeniz, güneyde Sudan ve batıda Libya ile sınırlanmıştır. Nüfus Nil kıyıları ve Nil deltasında yoğunlaşmıştır. Ülkenin diğer kesimleri uçsuz bucaksız çöllerden ibarettir.

Mısır ekonomisi son yıllarda hızlı bir gelişme içine girmiştir. Mısırlıların %70'i tarımla uğraşır. Ekonominin temeli pamuktur. Ülke pamuğunun %60'ını komünist ülkelere satmaktadır. Bu arada Asvan Barajı, ülkenin tarıma elverişli topraklarını büyük ölçüde artırmıştır. Pirinç şeker, baklagiller, meyve ve soğan da tarım alanında önemli yer tutar. Hayvancılığın ikinci derecede yeri vardır. Ülkede en önemli maden petrolдür. Kızıldeniz kıyılarında ve Batı Çölünde önemli petrol yatakları bulunmuştur. 1961'de endüstri kuruluşlarının %90'ı devletleştirilmiş, toprak mülkiyeti ise aile başına 52 dönüme indirilmiştir. 1974'deki ekonomik liberalleşme hareketi ise, özel ve yabancı yatırımların önem kazanmasını sağlamıştır.

TARİHİ: Mısır eskiden beri Mezopotamya ile birlikte medeniyetin beşiği sayılmıştır. 1517'de Yavuz Sultan Selim tarafından Osmanlı topraklarına katılan Mısır'ın başına bir genel vali (beylerbeyi) atanmış, bu vali tüm beylerbeyleri arasında en önde geleni olmuştur. 1799'da Napolyon Bonapart'ın idaresindeki Fransız ordularının işgaline uğrayan ülke, 3 yıl Fransızların elinde kaldıktan sonra yeniden Osmanlılara geçmiştir. Daha sonra Kavalalılar devrinin başlamasıyla Mısır iç işlerinde bağımsız eyaletlerden biri olmuştur. 1882 yılında İngilizler tarafından işgal edilen Mısır, 1. Dünya Savaşının sonunda tümüyle Osmanlı idaresinden çıkmıştır. Daha sonra Mısır'da krallık idaresi kurulmuş, ancak 1952 de ülkenin son kralı Faruk devrilerek dikta rejimine geçilmiştir. 18 Haziran 1953' te Cumhuriyetin ilanından sonra, Kral Faruk'u deviren Hür Subaylar Topluluğunun lideri General Muhammed Necip, ülkenin ilk devlet başkanı olmuştur. Daha sonra darbenin perde arkasındaki lideri Cemal Abdülnasır da 1954'te Necip'in yerini almıştır. Nasır 1956'da seçimle yeniden başa gelmiş, Nasır 1970'te ölünce yerine başkan yardımcısı Enver Sedat devlet başkanı olmuştur. 1967'de Mısır'ın Akabe körfezini İsrail'e giden savaş gemilerine kapaması üzerine İsrail ile çıkan savaşı 6 günde kaybeden Mısır, Gazze ve Akabe körfezi ile beraber Süveyş'in doğu sahilini de İsrail'e bırakmak zorunda kalmıştır. 1968, 1969 ve 1970'de de Süveyş'in iki yakası arasında süregelen çarpışmalar ve hava akınları zaman zaman etkili olmuş, İsrail kuvvetleri Mısır'ın içlerine kadar ilerlemiştir. 1970'te Birleşmiş Milletler'in ateş kes çağırısına uyan iki ülke, çarpışmalara ara vermiş, ancak Amerika ve Birleşmiş Milletler'in arabuluculuk çabaları bir sonuç vermemiştir. 1972'de Enver Sedat'ın emriyle ülkede bulunan 20.000 kadar Sovyet askeri üs ve araçlarını bırakarak ülkelerine dönmüşlerdir. Bu arada 1973'te yeniden bozulan ateş kesten sonra Rusya'nın Mısır'ı, Amerika'nın da İsrail'i desteklemesiyle çarpışmalar şiddetlenmiştir. Bu arada 24 Ekim'de yine Birleşmiş Milletler'in çabalarıyla yeni bir ateş kes anlaşması yapılmış, bölgeye Birleşmiş Milletler Barış Gücü askerleri gönderilmiştir. Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Henry Kissinger'in kişisel çabalarıyla bir anlaşma imzalanmış, buna göre İsrail kuvvetleri kanalın batı yakasından çekilmiş, Mısır birliklerine Akdeniz'den Süveyş Kanalına kadar kanalın doğu yakasında 10-13 Km.lik bir şerit tanınmış, Mısır birliklerinin doğusunda 5-9 Km.lik tarafsız bölgeye Birleşmiş Milletler askerleri yerleştirilmiş, İsrail'in ise en doğuda Birleşmiş Milletler'e komşu olarak sınırlı sayıda askeri güç bulundurabilecekleri kabul edilmiştir. Bu arada 1967 savaşından beri gerginleşen Amerika Mısır ilişkileri son zamanlarda yeniden düzene girmiştir.

Mısır, Birleşmiş Milletler ve Arap Birliği üyesidir.

Gine - Bissau

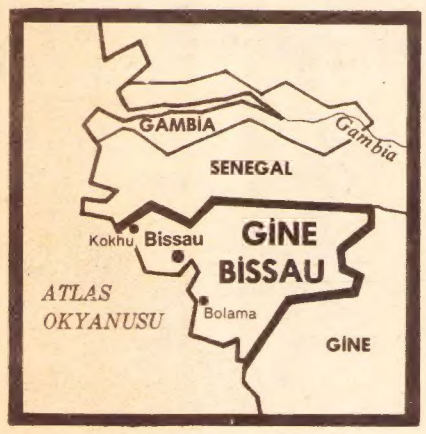

KİMLİK KARTI

ÜLKENİN ADI: **Gine-Bissau ya da Portekiz Ginesi;** YÜZÖLÇÜMÜ: **36.125 km. kare;** NÜFUSU: **520.000;** BAŞKENTİ: **Bissau;** DİLİ: **Portekizce (resmi dil). Yerli lehçeler de kullanılır;** DİNİ: **Müslüman, Hristiyan ve yerli dinler karışımı;** YÖNETİM BİÇİMİ: **Cumhuriyet. (Kısa süre öncesine kadar bir Portekiz valisi tarafından idare edilen ülke, şimdi cumhuriyet olmuştur.)** DEVLET BAŞKANI: **Luiz Cabral;** MİLLİ GELİR: **670. 329 Kontos;** PARASI: **Kontos;** GELİR KAYNAKLARI: **Pirinç, hindistancevizi, fıstık.**

GİNE-Bissau, Afrika'nın Atlas Okyanusuna bakan batı sahilinde, Senegal'in güneyindedir. Ülkenin başlıca ürünleri, pirinç, hindistan·cevizi, hindistan·cevizi yağı, Arabistan fıstığı, tohum ve balmumudur. Odun ve ham deri de önemlidir.

TARİHİ: Uzun yıllar Avrupalılara meçhul kalan bu topraklar, 1446'da kâşif Nuno Tristano tarafından keşfedilmiştir. Önceleri ticaret için buraya yerleşilmiş, daha sonra da ülke Portekiz'in sömürgesi olmuştur.

1960'lardan başlayarak Afrika Partisi ve Cape Verde adaları Gine-Bissau'nun bağımsızlığı için Portekiz birliklerine karşı gerilla savaşına girişmişler ve sonunda bağımsız bir hükümet kurmuşlardır. Partinin kurucusu Dr. Amilcar Cabral'ın 1973'te Gine'de katledilmesi üzerine kardeşi Luiz, Gine-Bissau'nun ilk devlet başkanı olmuştur.

Gine-Bissau, Birleşmiş Milletler ve Afrika Birliği teşkilâtlarına üyedir.

Endonezya

Suharto

ÜLKENİN ADI: **Republik İndonesia (Endonezya),** YÜZÖLÇÜMÜ: **1.904,345 Km. kare,** NÜFUSU: **119 Milyon,** BAŞKENTİ: **Cakarta,** ÖNEMLİ KENTLERİ: **Bandung, Surabaya,** DİL: **Bahasa İndonezyacası,** DİN: **%90 Müslüman, Budist, Hindu,** YÖNETİM BİÇİMİ: **Dikta yönetimi. (İlk diktatör Sukarno'dur. 1966'da General Suharto idareyi ele almış, 1968'de Sukarno'yu tamamen safdışı ederek diktatör olmuştur. Meclis 1973 Mart'ında Suharto'nun başkanlığını yeniden uzatmıştır.)** DEVLET BAŞKANI: **General Suharto,** PARASI: **Rupi (3 lira 37 kuruş),** GELİR KAYNAKLARI: **Kalay, kauçuk, petrol.**

ENDONEZYA, Asya'nın güneyinde 8 büyük, 3000 küçük adacıktan oluşmuş bir ülkedir. Adalar, Malakka Yarımadasının güneyinden Yeni Gine'ye doğru bir yay biçiminde yayılmıştır.

Ülke ekonomisi, tarıma, hayvancılığa ve madenciliğe dayanır.

TARİHİ: Endonezya halkının çoğu 15. yüzyılda Müslüman olmuş, 16. yüzyılda da Batılılar ülkeye gelmeye başlamıştır. Önce Portekizliler, ardından İngilizler ve Hollandalılar adalara hakim olmuşlar, nihayet 1623'te Hollanda ticaret yoluyla ülkeyi ele geçirmiştir. 2. Dünya Savaşında adalar Japon işgaline uğramıştır. 1945'te işgalden kurtulan Endonezya yeniden Hollanda hakimiyetine girmemek için silaha sarılmıştır. 4 yıl süren savaş sonunda Endonezya bağımsızlığını kazandıysa da, ülkede komünizm faaliyetleri yoğunlaşmış, 1965'te bir karşı ihtilalle komünistler sindirilmiştir. Aynı yıl, Endonezya Birleşmiş Milletler üyeliğinden çıktığını açıklamıştır.

1966'da Sukarno, tüm yetkilerini ordunun başına getirilen Suharto'ya devretmiş, ancak başkanlık sıfatını korumaya devam etmiştir.
1968'de Danışma Meclisi tarafından resmen başkan ilan edilen Suharto 1973'te yeniden seçilmiştir.

Kuveyt

Şeyh Sabah

ÜLKENİN ADI: **Devlet-ül-Kuveyt (Kuveyt);** YÜZÖLÇÜMÜ: **15.000 km. kare. (Ayrıca Suudi Arabistan'la ortak kullandığı 5.700 km. karelik tarafsız bir bölge vardır.);** NÜFUSU: **990.389 (1975 sayımı);** BAŞKENT: **Kuveyt;** DİLİ: **Arapça;** DİNİ: **Müslüman;** YÖNETİM BİÇİMİ: **Emirlik (Anayasa kontrolünde bir emirliktir. Al Sabah tarafından kurulan hanedan halen iktidardadır. 50 üyeli bir millet meclisi vardır. Meclis üyeleri dört hizmet yılı için halk tarafından seçilir);** SAVUNMA: **İngilizlerin yetiştirdiği küçük bir ordusu vardır. Fransa'ya 20 Mirage FI savaş uçağı, Amerikaya askeri malzeme ve araç ısmarlamıştır;** DEVLET BAŞKANI: **Şeyh Sabah al-Salem al-Sabah;** BAŞBAKAN: **Şeyh Cabir Al-Ahmed al-Cabir;** DIŞİŞLERİ BAKANI: **Şeyh Sabah El-Ahmed El-Cabir El-Sabah;** MİLLİ GELİR: **25 milyar TL. (1974'te kişi başına 10.000 doların üstünde);** PARASI: **Kuveyt Dinarı (Yaklaşık 36 lira);**

KUVEYT, Arabistan yarımadasında bir Arap devletidir. Basra Körfezi'nin kuzeybatı kıyısında yer alır. Komşuları Irak ve Suudi Arabistan'dır. Ülkenin başkenti Kuveyt, Körfez'de önemli bir limandır.

Kuveyt ekonomisi petrole dayanır. 1946'da başlayan petrol ihracatından sonra, ülke petrol üreten ülkeler arasında hızla 6. sıraya yükselmiştir. Rezervler 10 milyar tondur.

TARİHİ: Ülke 18. yüzyılda Araplar tarafından işgal edilmiş ve Ebu Abdullah adlı bir emir 1756 yılında burada bir emirlik kurmuştur. Daha sonra Osmanlı Türklerinin eline geçen Kuveyt, I. Dünya Savaşı'ndan sonra İngiliz yönetimi altına girmiştir. 1961'de iki tarafın aralarında anlaşması sonucu Kuveyt bağımsızlığını kazanmıştır. Ülkenin Arap Birliği'ne katılışı da aynı yıla rastlar. İlk anayasa 1963'te kabul edilmiş, aynı yıl 50 kişilik millet meclisi için de seçim yapılmıştır.

Ülkenin bugünkü emiri Sabah Al-Salim Al-Sabah ağabeyinin ölümü üzerine 27 Kasım 1965'te yönetimi ele almıştır.

1973'te Irak ile Kuveyt arasında körfezde bazı adalar yüzünden bir anlaşmazlık çıkmıştır. Irak birlikleri Kuveyt sınırını geçmiş, ancak bir süre sonra geri çekilmişlerdir.

İslām ülkeleri

Kral Hüseyin

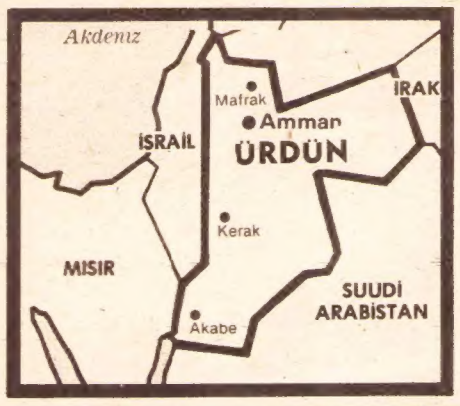

Ürdün

ÜRDÜN topraklarının büyük kesimi Arabistan, Suriye Çölü içinde kalır.

Ürdün'ün en verimli yeri batıdaki topraklardır. Çoğu göçebe olan halk genellikle çobanlıkla geçinir. 1967 savaşı, Ürdün ekonomisine büyük bir darbe olmuş, İsrail kuvvetlerinin Şeria nehrinin batı yakasını işgali, Ürdün'ün üretim gücünü %35 azaltmıştır.

TARİHİ: Bugünkü Ürdün'ün toprakları çağlar boyunca eski Mısırlıların, Asurluların, İranlıların, Yunanlıların ve Romalıların elinde kalmış, 7. yüzyılda da Arapların istilasına uğramıştır. Daha sonra Yavuz Sultan Selim zamanında Osmanlıların eline geçen Ürdün 1918'e kadar Osmanlı yönetiminde kalmıştır.

1. Dünya Savaşından sonra Şeria nehrinin doğusundaki topraklarda Kral 1. Faysal'ın idaresinde geçici bir Suriye Krallığı kurulmuştur. Fransa 1920'de Faysal'ı tahttan indirmiş, Kral Faysal'ın kardeşi Abdullah İbni Hüseyin aynı yıl Ürdün Kralı olmuştur. Kral Abdullah Siyonistlerin müdahalelerine rağmen tahtını bir süre korumuş, 2. Dünya Savaşında İngilizlerin tarafını tuttuğu için 1946'da İngiltere Haşimi Ürdün Krallığını tanıdığını açıklamıştır. Kral Abdullah'ın öldürülmesinden sonra yerine geçen Tallal ruhsal rahatsızlık geçirince, oğlu Hüseyin Ürdün Kralı olmuştur.

1968-70'de Filistinli gerillalar Ürdün'de üslenerek İsrail'e karşı saldırılarda bulunmuşlar, İsrail de Ürdün'deki komandolarını kullanarak karşı saldırıya geçmiştir.

1970'de Ürdün birlikleri ile Filistin komandoları arasında 10 günlük bir Eylül Savaşı olmuş, 1971'de savaş yeniden başlamıştır.

1973 Ekim'inde İsrail'de yapılan savaşa Suriye'ye yardım amacıyla Ürdün birlikleri de katılmış ancak Ürdün-İsrail sınırı sessiz kalmıştır. 1974 Ekim'inde yapılan Arap Zirve Konferansında Filistin Kurtuluş Örgütü'nün batı yakadaki Arapların temsilci olduğu kabul edilmiş ve petrol ihraç eden Arap ülkeleri her yıl Ürdün'e 300 milyon dolar yardım yapma kararı almışlardır. 1975 yılında Ürdün Suriye askeri işbirliği konusunda bir anlaşma yapmışlardır.

ÜLKENİN ADI: **El Memleket-ül- Ürdüniye-el-Haşimiyye (Ürdün)**, YÜZÖLÇÜMÜ: **96.624 Km. kare (Halen İsrail işgalinde bulunan Batı yakası da dahil)**, NÜFUSU: **2.620.000 (1974 tahmini)**, BAŞKENTİ: **Amman** ÖNEMLİ KENTLERİ: **Zerka, İrbid,** DİLİ: **Arapça (İngilizce de geniş çapta konuşulur)**, DİNİ: **Müslüman,** YÖNETİMİ: **Meşruti Krallık (Parlamento iki meclisten oluşur. Senatonun 30 üyesini kral tayin eder. Temsilciler Meclisi'nin 60 üyesi, yalnız erkek seçmenler tarafından seçilir. Başbakanı da kral seçer.)** SAVUNMA: **2 yıl askerlik mecburidir. Ordu modern silahlarla donatılmıştır. Ürdün, Mısır ve Suriye ile birlikte İsrail'e karşı bütün savaşlara katılmıştır. Toplam savunma gücü 75.000'dir.** DEVLET BAŞKANI: **Kral Hüseyin,** BAŞBAKAN: **Seyid El Rıfai,** SİYASİ PARTİLER: **Ürdün Ulusal Birlik Partisi,** MİLLİ GELİR: **7 milyar TL.** PARASI: **Ürdün Dinarı (34 lira),** GELİR KAYNAKLARI: **Domates fosfat.**

Irak

IRAK eski Mezopotamya'nın bulunduğu yerde kurulmuştur.

Irak ekonomisinde tarım ve hayvancılık önemli yer tutar.

Ülke ihracatının en önemli maddesi petroldür. 1925'ten beri Irak'ta faaliyet gösteren Irak Petrol Şirketi 1972'de devletlestirilmistir.

TARİHİ: Sümer, Asur ve Babil medeniyetlerinin beşiği olan Irak 9. yüzyılda Selçukluların hakimiyeti altına girmiş, 1258'de Hülagü Irak'ı İlhanlı İmparatorluğuna katmıştır. 1534'ten sonra Osmanlıların eline geçen Irak, 1. Dünya Savaşından sonra yarı savaşla yarı politika ile Irak, İngiltere'nin mandası haline gelmiş, 1930'da da bağımsızlığını kazanmıştır.

Irak'ta İngiliz nüfuzu altındaki krallık idaresini deviren ilk devrimci lideri General Kasım 1963'te Baas Partisinin öncülük ettiği bir darbeyle düşürülmüş, daha sonra da ordu Baas Partisinin yönetimine son vermiştir. Bu kararsız iktidar devresi 1968'de kansız bir darbeyle son bulmuş, Baas Partisi yeniden iş başına gelmiştir. Gerçek otorite Baas Partisinin askeri ve sivil bölümlerinden oluşan Devrim Komuta Konseyi'nin elindedir. Konseyin başında Ahmed Hasan Bekr bulunmakta, başkan yardımcılığını da Saddam Hüseyin Tikrisi yapmaktadır.

Irak, Arap-İsrail savaşında Arap ülkelerini desteklemekle birlikte, tüm varlığıyla olaylara karışmamıştır. Kuzey doğu bölgesinde yıllarca sürüp giden Kürtlerle çatışmalar da 1975'te Kürtlerin kesin yenilgisiyle sonuçlanmıştır.

Hasan El Bekr

ÜLKENİN ADI: **El-Cumhuriyet-ül-Irakiye (Irak)**, YÜZÖLÇÜMÜ: **438.446 Km kare,** NÜFUSU: **10.770.000 (1974 tahmini)**, BAŞKENTİ: **Bağdat,** ÖNEMLİ KENTLERİ: **Basra, Musul, Kerkük,** DİLİ: **Arapça,** DİNİ: **%96 Müslüman,** YÖNETİM BİÇİMİ: **Dikta Cumhuriyeti. (Halen devleti sosyalist eğilimli bir iktidar yönetmektedir.)** SAVUNMA: **18 yaşını dolduran her Irak'lı 2 yıl askerlik yapmak zorundadır. 90.000 kişilik kara, 2000 deniz ve 9500 kişilik hava ordusu vardır. 1973-74'te toplam savunma gücü 101.800'ü bulmuştur.** DEVLET BAŞKANI ve BAŞBAKAN: **Tuğgeneral Ahmed Hasan Bekr,** BAŞKAN YARDIMCISI: **Saddam Hüseyin Tikrisi,** SİYASİ PARTİLER: **Ana siyasi parti Baas** DIŞİŞLERİ BAKANI: **Sadun Hamadi,** PARASI: **Irak dinarı (Yaklaşık 30 lira),** GELİR KAYNAKLARI: **Petrol.**

Şah Muhammed Rıza Pehlevi

İran

KİMLİK KARTI

ÜLKENİN ADI: **Kişveri Şehrinşahiyeyi İran (İran);** YÜZÖLÇÜMÜ: **623.393 km. kare;** NÜFUSU: **31.960.000 (1974 tahmini);** BAŞKENTİ: **Tahran;** ÖNEMLİ KENTLERİ: **Tebriz, Meşhed, İsfehan, Şiraz, Abadan;** DİLİ: **Farsça;** DİNİ: **Çoğunluğu Müslüman. Az sayıda Ortodoks Ermeni var;** YÖNETİM BİÇİMİ: **Meşruti krallık (Tüm kudret Şah'ın elindedir. İki meclisli bir parlamentosu vardır. Her iki meclisin yarısı seçimle, diğer yarısı Şah'ın atamasıyla işbaşına gelir. Başbakanı Şah seçer. Şah'ın meclisleri feshetme yetkisi vardır.)** SAVUNMA: **160.000 kişilik kara, 70.000 kişilik jandarma, 30.000 kişilik hava ve 13.000 kişilik deniz gücü vardır. Mecburi askerlik hizmeti iki yıldır. Son zamanlarda harp malzemesi ve uçak kurma projeleri ele alınmıştır.** DEVLET BAŞKANI: **Şehinşah Muhammed Rıza Pehlevi;** BAŞBAKAN: **Amir Abbas Hüveyda;** SİYASİ PARTİLER: **İran Ulusal Diriliş Partisi;** PARASI: **Riyal (15 kuruş);** GELİR KAYNAKLARI: **Petrol, tabii gaz, tahıl, tekstil.**

İRAN bir Batı Asya devletidir. Kuzey ve doğu sınırları boyunca dağlarla çevrilidir. Güneybatıda Zagros Dağları, bunların güneydoğusunda İran yaylası vardır. Bu yaylanın kuzeydoğusunda da iki büyük çöl yer alır. İklimi genellikle kuraktır.

İran'da üretilen en önemli tarım ürünleri buğday, pirinç, pamuk, şeker pancarı ve çaydır. Tütün ve hayvancılık da önem kazanmağa başlamıştır. Halen tekstil, şeker, un, irmik, konserve, cam, inşaat malzemesi ve benzeri gibi fabrika ve atelyeler varsa da gittikçe artan petrol ve tabii gaz geliri sayesinde, ağır sanayie de ilgi artmıştır.

İran, 1960'lardan beri hızlı bir ekonomik gelişme içindedir. 1972-73 yıllarında gelişme hızı % 14'ü aşmıştır. 1973-74'te ise petrol gelirlerindeki ani artış Milli Hasılayı % 34 oranında artırmıştır. Bu artışın 1974-75'te % 40'a ulaşmış olacağı hesaplanmıştır. İran'ın 1972-73'teki dış ticaret rakamları ise şöyledir: İhracat 193 milyar 652 milyon riyal, ithalat 33 milyar 863 milyon riyal, petrol ihracatı 248 milyar 912 milyon riyal. 1972 petrol gelirinin dolar olarak tutarı ise 2 milyar 430 milyon 500 bin'dir. İran'ın 1973-74 ithalat-ihracat tutarları: İthalat, 1973'te 3.370.000 dolar, ihracat 6.939.000 dolardır; ithalat, 1974'te 5.974.000 dolar, ihracat ise 26.110.000 dolardır.

TARİHİ: Önceleri Medler'in ve Persler'in yönetimi altında kalan İran 641'de Araplar'ın istilasına uğradıktan sonra Müslüman olmuştur. Burada Şii'ler çoğunluktadır. Daha sonra Selçuklular, Cengiz'in ve Timur'un orduları tarafından işgal edilen İran'da, 16. yüzyılda güçlü bir Safevi devleti kurulmuştur. 1908'de petrolun bulunmasıyla İran'ın önemi daha da artmıştır. 1. Dünya Savaşından sonra Rıza Han, Kaçar ailesini tahttan indirerek başa geçmiştir. İran, 2. Dünya Savaşı'nda tarafsız kalmak istediyse de başaramamış, Rusya ve İngiltere tarafından işgal edilmiştir. Şah, yerini oğlu Muhammed Rıza Pehlevi'ye bırakmış, savaş sonunda da Rusya ve İngiltere İran'dan çekilmişlerdir. 1961-62 yıllarından sonra Şah tüm gücü elinde toplamış ve ülke kalkınması için, toprak reformu, ormanların millileştirilmesi, iktisadi devlet teşekkülleri hisselerinin satışı, endüstri işçilerinin kârdan pay alması, kadın hakları ve eğitim konularını içine alan bir reform programı hazırlamıştır. Bu reformlar büyük toprak sahipleri ile tutucu dini eğilimleri olanların pek işine gelmediğinden, gerginlik başgöstermiş, 1963'te Tahran'da kanlı ayaklanmalar olmuştur. Aynı yıl İran Novin (Yeni İran) adlı bir parti kurulmuştur. Parti liderinin 1965'te politik ve ekonomik karışıklık sırasında öldürülmesi üzerine, parti başkanı Abbas Hüveyda grubun ayakta kalmasını sağlamış ve 1975'te İran Novin ve Muhalif Merdüm Partisi, Şah'ın emriyle İran Ulusal Diriliş Partisi adı altında birleştirilmiştir.

İran dünya meselelerinde tarafsız bir politika izlemekle beraber, Batı'nın doğudaki en büyük müttefikidir. İran hem CENTO, hem de Türkiye ve Pakistan'ın yer aldığı Gelişme İçin Bölgesel İşbirliği Teşkilâtı üyesidir. Şah'ın 1965'te Rusya ile uzun vadeli bir ekonomik ve teknik işbirliğine girişme kararı vermesi üzerine, Rusya ve Doğu Bloku ülkeleri ile sağlam ilişkiler kurulmuştur. Ancak Rusya ile alışveriş her zaman yolunda gitmemiş, 1974'te tabii gaz fiyatı üzerinde anlaşmazlık ortaya çıkmıştır.

İran komşu Arap ülkeleriyle de ilişkilerini geliştirmeğe çalışmış, Şah'ın desteği kalkınca Irak'taki Kürt isyanı da son bulmuştur.

Bir süre önce Şah'ın Mısır'ı ziyareti, İran politikasının İsrail'i destekler tutumunu değiştirir gibi olmuş, hatta bazı çevreler İran'ın İsrail'e sattığı petrolün Arap-İsrail anlaşmalarında önemli bir etken olabileceğini ileri sürmüşlerdir.

Malezya

Muazzam

KİMLİK KARTI

ÜLKENİN ADI: **Malezya** YÜZÖLÇÜMÜ: **333.676 km. kare;** NÜFUSU: **11.700.000 (1974 tahmini);** BAŞKENT: **Kuala Lumpur;** ÖNEMLİ KENTLERİ: **George Town, Lupoh;** DİLİ: **Malayaca;** DİNİ: **Çoğunluğu Müslüman;** YÖNETİM BİÇİMİ: **Federasyon (Malezya 13 devletten meydana gelen bir federasyondur. Devletler: Cohor, Kedah, Kelantan, Negri, Sembilan, Pahang, Perak, Perlis, Selangor, Trengganu ve Moluccа, Penang, Sabah, Saravak. Bu devletlerden ilk dokuzunun reisi her beş yılda bir toplanarak çoğunlukla içlerinden birini Sultan (Federasyon Başkanı) seçerler. Sultan beş yıl süreyle parlamento ile kabinenin önerilerine uyarak federasyonu yönetir. Malezya Parlamentosu iki meclislidir. Temsilciler Meclisi'nin 144, Senato'nun 58 üyesi vardır.)** SAVUNMA: **66.200 kişilik bir silâhlı kuvvetleri vardır. 1972'de Endonezya ile bir anti - komünist anlaşması imzalamıştır;** PARASI: **Malezya Doları;** GELİR KAYNAKLARI: **Kauçuk ve kalay.**

MALEZYA Güney Asya'daki yarımada ve adalarda eski Malaya Federasyonu'nu meydana getiren 11 devlet ile Kuzey Borneo'daki Saravak ve Sabah Devletlerinden meydana gelmiştir. Ülke topraklarının çoğunluğu bataklıklar ve balta girmemiş ormanlarla kaplıdır. Malezya'da Ekvator iklimi hüküm sürer.

TARİHİ: 1867'de Ingilizlerin sömürgesi olan Malezya II. Dünya Savaşı sırasında Japonların eline geçmiştir. Savaştan bir yıl sonra, 1946'da Singapur koloni haline getirilmiş ve bir Malay Birliği kurulmuştur. Bu birlik 1948'de Malaya Federasyonu haline gelmiştir. Aynı yıl başlayan komünist hareketleri ve gerilla tedhişçiliği ancak 1959 yılında önlenebilmiştir. Bu arada Federasyon, 1957'de İngiliz Milletler Topluluğu içinde bağımsızlığını kazanmıştır.

İngiliz himayesindeki Kuzey Borneo ve Saravak, II. Dünya Savaşı'nda müttefiklerin galip gelmesi üzerine koloni statüsü kazanmışlardır. Bu arada Malaya Başbakanı Tunku Abdurrahman komünistlerin bağımsız bir Singapur yaratmasından korkarak Malaya'yı Malezya adı altında Saravak, Brunei ve Kuzey Borneo ile birleştirmeyi önermiştir. Sonunda Singapur bağımsızlık kazanmış, Malaya da Saravak ve Sabah ile birleşerek Malezya adını almıştır.

Hürriyet'in
İslâm Zirve
İlâvesi

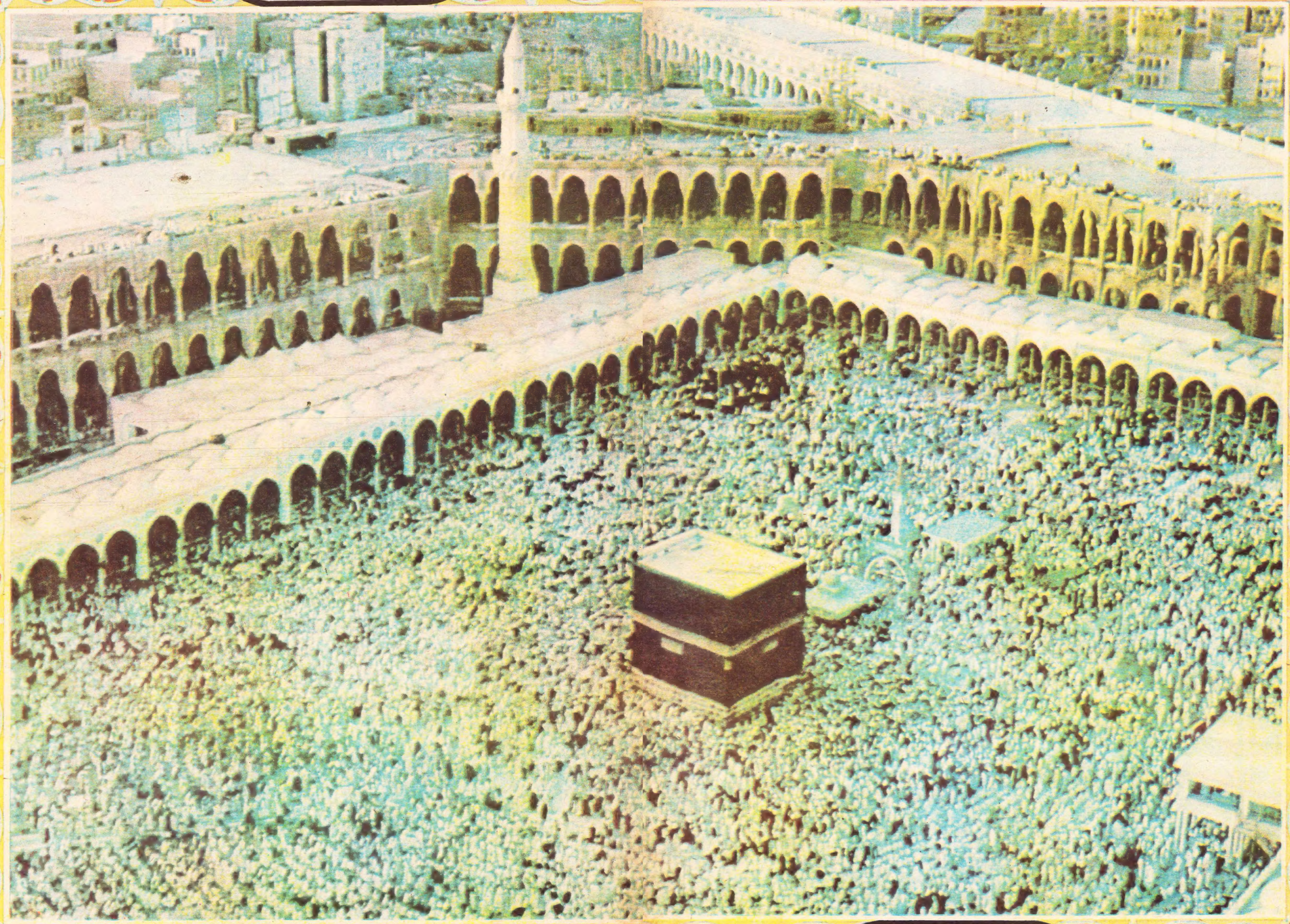

Kâbe-i
Muazzama

İslâm ülkeleri

Mali

Musa Traore

ÜLKENİN ADI: **Mali Cumhuriyeti,** YÜZÖLÇÜMÜ: **1.240.000 Km. kare,** NÜFUSU: **5.560.000 (1974 tahmini),** BAŞ KENTİ: **Bamako,** ÖNEMLİ KENTLERİ:**Mopti, Kayes, Segou, Sikasso,** DİNİ: **Çoğunluk Müslüman, %30 kadar da putperesttir.** DİLİ: **Resmi dil Fransızcadır, yerli diller de konuşulur.** YÖNETİM BİÇİMİ: **Cumhuriyet (Mali'de icra kuvveti 80 üyeli Millet Meclisince 5 yıllık bir devre için seçilen cumhurbaşkanı ve cumhurbaşkanının saptadığı bakanlar kurulunda idi. Ancak 1968'deki askeri darbeden sonra parlamento feshedilerek, anayasa kaldırılmış ve ülke tek elden idare edilmeye başlanmıştır.** SAVUNMA: **3.500 kişilik bir kara ordusu vardır. Ayrıca subay yetiştiren bir akademisi mevcuttur. Fransa, Amerika ve Rusya'dan sürekli askeri yardım görür.** DEVLET BAŞKANI: **Albay Musa Traore,** PARASI: **Mali frangı, (Yaklaşık 3 kuruş),** MİLLİ GELİR: **5 milyar 600 milyon TL.** GELİR KAYNAKLARI: **Balık, pamuk, yer fıstığı.**

MALİ bir Batı Afrika ülkesidir. Topraklarının önemli bir kısmı çöllerle kaplıdır. Ülke düz bir alan üzerine yayılmıştır ve yükseltiler hiç bir yerde 400 metreyi geçmez. Ülkeyi Nijer nehri sular. Mali'de yaz aylarının sıcaklık ortalaması 33 derece, kış aylarınınki de 20 derecedir.

Ülke ekonomisi hayvancılığa ve tarıma dayanır. Tarım ürünlerinin başında da pirinç, darı ve pamuk gelir. Balık, pamuk ve yer fıstığı ülkenin başlıca ihraç maddeleridir. Mali topraklarında elmas, manganez, fosfat yatakları varsa da bunlar taşıma ücretlerinin yüksek olmasından dolayı işletilememektedir. Ülkenin tek zenginliği tuzdur. 1973 1974'teki kuraklık ülke ekonomisini büyük ölçüde sarsmıştır.

TARİHİ: 19. yüzyılda ülkeyi ele geçiren Fransızlar, bu topraklarda büyük imparatorluklar kurmuşlardır. Bu imparatorluklardan ilk olan Gana İmparatorluğu 1076'da yıkılmıştır. 11. yüzyılın sonlarında komşu Malinke devleti, 1235'te Gana'yı fethederek Müslüman Mali İmparatorluğunu kurmuştur. Daha sonra Fas'ın kontrolu altına giren ülke, 19. yüzyılda Fransızların bu topraklara göz dikmesiyle Fransız Sudan'ı adını almıştır. 2. Dünya Savaşından sonra ülkede milliyetçilik hareketleri başlayınca Fransa 1958'de Mali'ye muhtariyet tanımış, 1959'da Sudan Cumhuriyeti adını alan ülke, daha sonra Senegal'le birleşmiştir. Bu birlik ancak bir yıl sürmüştür. Mali 1960'ta bağımsızlığına kavuşmuş ve 22 Eylül 1960'ta Mali Cumhuriyeti adını almıştır. Bu arada Fransa ile ekonomik ve kültürel anlaşmalar yapmıştır. 1963'te Mali ve Senegal gümrük, ticaret ve demiryolu trafiği konusunda bir anlaşmaya varmışlardır. 19 Kasım 1968'de ise askeri bir darbe ile Modibo Keita'nın sosyalist rejimine son verilmiş, 5 Aralık 1968'de Albay Musa Traore Devlet Başkanı seçilmiştir. İlk fırsatta iktidarın sivillere devredileceği vaadedilmesine rağmen, ülke hâlâ tek elden idare edilmektedir.

Libya

Kaddafi

ÜLKENİN ADI: **El Cumhuriyye - el-Arabiyye -el Libya (Libya Arap Cumhuriyeti);** YÜZÖLÇÜMÜ: **1.759.500 km. kare;** NÜFUSU: **2.260.000;** BAŞKENTİ: **Trablus;** ÖNEMLİ KENTLERİ: **Bingazi, Zaviye ve Cebel-i Garbi;** DİLİ: **Arapça;** DİNİ: **Müslüman;** YÖNETİM BİÇİMİ: **Cumhuriyet. Devrim Komuta Konseyi'nin yönetimi altındadır.** SAVUNMA: **Her erkek üç yıl mecburi askerlik yapar. Ayrıca gönüllülerden kurulu bir Halk Direniş Gücü vardır. Son olarak Fransa'dan Mirage tipi uçaklar alınmıştır;** DEVLET BAŞKANI: **Albay Kaddafi;** BAŞBAKAN: **Abdülselam Callud;** DIŞİŞLERİBAKANI: **Abdül Münim al-Huni;** SİYASİ PARTİLER: **Arap Sosyalist Birliği Partisi;** MİLLİ GELİRİ: **21.140 TL.;** PARASI: **Libya Dinarı (47 lira 20 kuruş);** GELİR KAYNAKLARI: **Petrol.**

LİBYA bir Kuzey Afrika ülkesidir. Kuzeyde Akdeniz, doğuda Mısır, güneydoğuda Sudan, güneyde Çad ve Nijer, güneybatıda Cezayir ve batıda Tunus'la sınırlanmıştır. Libya'nın büyük bir bölümü Büyük Sahra'nın uzantısı olan çöldür. İklim sıcak, yağış azdır. Yazın ısı ortalaması 33, kışın ise 15 derecedir.

Libya ekonomisi tarım, hayvancılık ve petrole dayanır. Halkın % 75'i tarımla, hayvancılıkla geçinir. Zeytin, badem hurma, baklagiller ve turunçgiller ülkenin başlıca tarım ürünleridir. 1959'da ülkede petrol bulunması Libya'yı ekonomik bakımdan güçlendirmiştir. 1974'te ham petrol üretimi 77,6 milyon tonu bulmuştur. Libya'nın 1973'teki toplam ihracat geliri 58 milyar TL. ithalat gideri ise yaklaşık 25 milyar TL. civarındadır.

TARİHİ: Hz. Osman zamanında Araplar, Libya'yı Bizans'ın elinden almışlardır. Daha sonra Trablus, Magrip'in (Batı Arap Dünyası), Bingazi ise Mısır'ın denetimi altına girmiştir. Trablus'u sonraları Sen Jan şövalyelerinin hakimiyetinden kurtarıp, Osmanlı topraklarına katan Amiral Turgut Reis'tir. Bingazi ise Yavuz Sultan Selim zamanında Osmanlıların eline geçmiştir. Ancak, Türkiye'de Meşrutiyet'in ilânından sonra yeni idarenin hatalı tutumu yüzünden İtalyanlar Libya'ya saldırmış, tam o sırada patlak veren Balkan Savaşı yüzünden de ülke İtalyanlara terkedilmiştir. Libya, II.Dünya Savaşı'nda Mareşal Rommel ile Müttefikler arasında şiddetli savaşlara sahne olmuş, İtalyanlardan temizlenip, İngilizlere verildikten bir süre sonra Birleşmiş Milletler'in yönetimi altına girmiştir. 1951 yılında bağımsızlığını kazanan Libya'da 1 Eylül 1969'da bir devrim yapılmış ve genç subaylar Kral İdris'i devirip, iktidarı ele geçirmişlerdir.

Libya'nın Arap dünyasında önemli bir yeri vardır. Libya, Mısır ve Suriye'nin de yer aldığı, Arap Cumhuriyetleri Federasyonu teşkilini öngören anlaşmanın taraflarından biridir.

Fas

Kral Hasan

KİMLİK KARTI

ÜLKENİN ADI: **Fas Krallığı;** YÜZÖLÇÜMÜ: **458.730 km. kare;** NÜFUSU: **16.880.000 (1974 tahmini),** BAŞKENTİ: **Rabat;** ÖNEMLİ KENTLERİ: **Kazablanka, Merakeş, Kenitra, Fez, Safi, Tetuan, Meknez,** DİNİ: **Müslüman;** DİLİ: **Arapça;** YÖNETİM BİÇİMİ: **Meşruti krallık (Tek meclis vardır. Kabineyi kral tayin eder. Tüm yetki kralın elindedir);** SAVUNMA: **56.000 kişilik bir askerî güce sahiptir. Rusya, Amerika ve Fransa'dan silâh ve malzeme yardımı alır;** DEVLET BAŞKANI: **Kral II. Hasan;** PARASI: **Dirhem (Yaklaşık 3 lira 35 kuruş);** GELİR KAYNAKLARI: **Sebze, meyve, fosfat, kurşun, turizm.**

FAS, Afrika'nın kuzey batı kıyısında yer alan büyük bir ülkedir. Atlantik Okyanusu, İspanyol Sahrası, Akdeniz ve Cezayir ile çevrelenmiştir.İklimi sıcak, yağışları azdır.

Ülkede tarım ön plânda gelir. Tahıl, patates, turunçgiller, zeytin yetiştirilir. Koyun, sığır, keçi ve deve beslenir. Halkın bir kısmı da zeytinyağcılık ve balıkçılıkla geçinir. Ülke fosfat üretiminde dünyada üçüncüdür. Dünya kobalt üretiminin % 5'ini de Fas sağlar. Ayrıca petrol, taş kömürü, kurşun ve çinko da çıkarılır. 1960'larda Amerika'nın yardımıyla sulamayı kolaylaştıran bazı barajlar yapılmıştır. 1973 yılında ise yabancıların elinde bulunan bazı tarım alanları devletleştirilmiştir. Ülke ayrıca turizmden de gelir sağlar 1974'te ihracat 5 milyar 235 milyon dirhemi, ithalat ise 5 milyar 665 milyon dirhemi bulmuştur. Fas'ın alışveriş yaptığı ülkeler Fransa, Batı Almanya, İtalya, Rusya ve İngiltere'dir.

TARİHİ: 1912'den 1956'ya kadar Fransız ve İspanyol himayesinde kalan Fas, 1956'da iki ülkenin de himayesinden çıkmış, aynı yıl Avrupa devletleri Tanca ve çevresindeki uluslararası bölge statüsünü kaldırdıklarını bildirmişlerdir. Krallık yönetimi kurulduktan sonra sırasıyla 5. Muhammed ve 2. Hasan tahta çıkmışlardır. Ertesi yıl bir anayasa yapıldıysa da, 1965'te kral olağanüstü durum ilân ederek meclisi feshetmiş ve tüm yetkiyi kendinde toplamıştır. Bu arada krala karşı yapılan tüm darbe girişimleri sonuçsuz kalmıştır.

Fas iç işlerine karışılmaması şartıyla Rusya ve Amerikan yardımını kabul etmiştir. Ayrıca Fransa ile ekonomik, teknik ve kültürel işbirliği anlaşması yapmıştır.

Ülke Birleşmiş Milletler, Afrika Birliği Teşkilâtı ve Arap Birliği üyesidir.

Moritanya

Muhtar Daddah

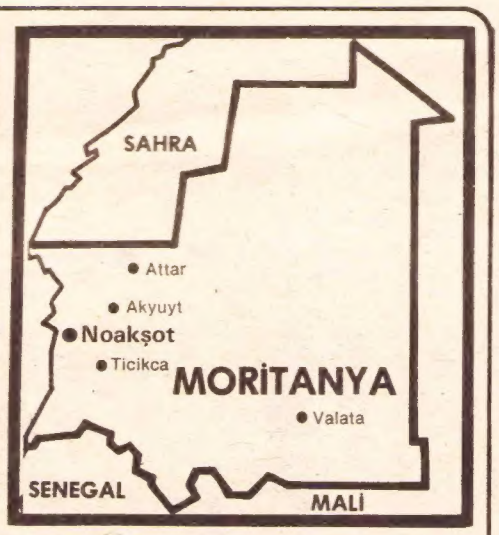

ÜLKENİN ADI: **Moritanya İslâm Cumhuriyeyeti,** YÜZÖLÇÜMÜ: **1.030.000 Km.kare,** NÜFUSU: **1.290.000 (1974 tahmini),** BAŞKENTİ: **Nauakchott,** ÖNEMLİ KENTİ: **Nonadhibou,** DİNİ: **Müslüman,** DİLİ: **Arapça ve yerli diller,** YÖNETİM BİÇİMİ: **Cumhuriyet (1964'te anayasada yapılan değişiklikle, iktidar tek parti sistemine devredilmiştir. Bu durumda 5 yıl için seçilen 40 üyelik Milli Meclis'in de kuvveti azalmış bulunmaktadır. Devleti devlet başkanı kendi tayin ettiği bakanlarla idare eder)** SAVUNMA: **Mecburi askerlik iki yıldır. 1.500 kişilik bir ordusu vardır. Fransa'dan daimi yardım görür.** DEVLET BAŞKANI: **Muhtar Ould Daddah,** PARASI: **Ougviya (Yaklaşık 7 kuruş),** MİLLİ GELİR: **1 milyar 500 milyon TL.** GELİR KAYNAKLARI: **Darı, hurma, balıkçılık.**

MORİTANYA, Afrika'nın kuzey batı sahilinde yer alır. Atlantik Okyanusu, İspanyol Sahrası, Cezayir, Mali ve Senegal'le çevrelenmiştir. Ülke toprakları kısmen çöllerle kaplıdır. Ülkenin tek akarsuyu, güneydeki Senegal Nehri'dir. Yağış azdır. Yıllık yağış ortalaması 20 santimi ancak bulur.

Ülke ekonomisi tarım ve hayvancılığa dayanır. Ancak beslenen hayvanların kalitesi düşüktür. Balıkçılık da önem taşır. Başlıca tarım ürünleri darı ile hurmadır. Ülkede demir ve bakır madenleri işletilir. Ülke Fransa ve Çin'den ekonomik yardım görür.

TARİHİ: Bugünkü Moritanya toprakları 4. yüzyılda Berberiler tarafından işgal edilmiştir. 7. Yüzyılda Müslümanlığı kabul eden ülke, Afrika'da giderek yayılan Müslümanlık için bir üs vazifesi görmüş, bu arada Berberiler 17. yüzyıla kadar Araplara karşı mücadele etmekten geri durmamışlardır. Moritanya 20. yüzyılın başlarında Fransızlar tarafından işgal edilmiş, 1920'de Fransız Batı Afrika'sının bir bölümü haline gelmiştir. 28 Kasım 1960'ta tam bağımsızlık kazanan ülkenin devlet başkanlığına, 1962'de eski Başbakan Muhtar Ould Daddah getirilmiştir.

Nijer

Seyni Kountche

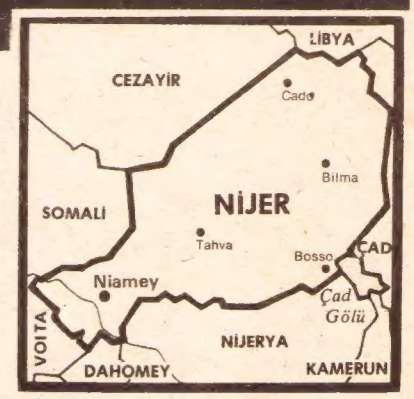

ÜLKENİN ADI: **Nijer Cumhuriyeti;** YÜZÖLÇÜMÜ: **1.267.000 km. kare;** NÜFUSU: **4.480.000 (1974 tahmini);** BAŞKENTİ: **Niamey;** ÖNEMLİ KENTLERİ: **Zinder, Maradi, Tahoua;** DİLİ: **Resmi dil Fransızca, ayrıca Tuareg ve Cerma gibi yerli dilleri de kullanılır.** DİNİ: **Çoğunluk Müslüman;** YÖNETİM BİÇİMİ: **Cumhuriyet (Nijer'de icra kuvveti 5 yıl süre ile ve genel oyla seçilen cumhurbaşkanında ve onun tayin ettiği bakanlardadır.**

SAVUNMA: **1961'de kurulmuş piyade ve hava kuvvetlerinden oluşan küçük bir ordusu vardır. Fransa'dan malzeme yardımı görmektedir.** DEVLET BAŞKANI: **Seyni Kountche;** PARASI: **Afrika frangı (CFA) (Yaklaşık 7 kuruş);** MİLLİ GELİR: **4 milyar 200 milyon TL.;** GELİR KAYNAKLARI: **Canlı hayvan.**

NİJER, Afrika'nın batısında yer alır. Komşuları Libya, Cezayir, Çad, Yukarı Volta, Dahomey, Nijerya ve Mali'dir. Topraklarının büyük kısmı Büyük Sahra'nın içinde kalır. İklim sıcak ve kuraktır. Memleket 7 eyalete bölünmüştür. Bunlar, Niamey, Dosso, Tahoua Maradi, Zinder, Diffa ve Agades'tir.

Halkın % 95'i tarımla ve hayvancılıkla geçinir. Önemli tarım ürünleri pamuk, darı ve pirinçtir. 1971'de uranyum madenleri de üretime geçmiştir. Ülkenin en önemli gelir kaynağı canlı hayvan ihracıdır.

TARİHİ: Avrupalılar ilk kez 19. yüzyılda Nijer'e ayak basmışlardır. 1890'dan itibaren Fransızlar ülkeye nüfuz etmeye başlamış, 1914'te ülkenin bugünkü sınırlarının önemli bir kısmı saptanmıştır. 1. Dünya Savaşı'nda ülkede birçok ayaklanmalar olmuş, 1921'de ise Nijer Fransız Batı Afrikası içinde bir sömürge haline getirilmiştir. 1948'de başlayan bağımsızlık mücadelesi sonunda ülke 1958'de muhtariyet kazanmış, 1960'ta da bağımsızlığına kavuşmuştur. Bağımsızlığın kazanılmasından beri başkanlık görevini yürüten Hamani Diori ise, 15 Nisan 1974'teki askeri darbe sonunda devrilmiştir.

Nijer, Birleşmiş Milletler üyesidir.

İslâm ülkeleri

Somali

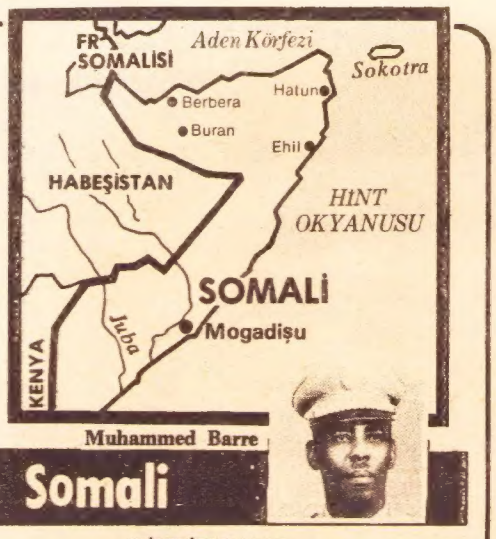

Muhammed Barre

SOMALİ, Doğu Afrika'da, Aden Körfezi'ni meydana getiren burunda yer alır. Aden Körfezi, Hint Okyanusu, Kenya ve Habeşistan ile çevrilidir. Somali'nin Hint Okyanusu sahilleri ovalık, Aden Körfezi sahilleri ise dağlıktır. Bu iki bölüm arasındaki geniş yaylaya Ogaden Yaylası denir. İklim genellikle sıcaktır.

Somali'nin ekonomisi henüz gelişmemiştir ve geniş ölçüde dış yardıma dayanmaktadır. Özellikle Amerika İngiltere, İtalya ve Rusya'dan yardım görür. Halkın çoğu tarımla ve hayvancılıkla uğraşır. Başlıca tarım ürünleri şeker kamışı, muz, sorkum, mısır ve meyvedir. Hayvancılık alanında ise sığır, koyun ve keçi ihraç mallarıdır. Ülkede demir, boksit, bakır ve kumtaşı gibi madenler de önem taşır. 1968'de önemli uranyum yatakları bulunmuştur.

TARİHİ: 19. yüzyılda Avrupalılar Somali'yi işgale başlamışlardır. 1886 yılında bir İngiliz himayesi, 1889 yılında ise güneyde bir İtalyan himayesi kurulmuştur. İtalyan Somalisi, 1934- 36 yılları arasında İtalyanların Habeşistan'ı işgal için kullandıkları bir üs vazifesini görmüş, II. Dünya Savaşı'nda ise İtalyanlar İngiliz Somalisi'ni işgal etmişlerdir. 1941'de burasını geri alan İngilizler, İtalyan Somalisi'ni de ellerine geçirmişlerdir. İtalyan Somalisi 1950'de Birleşmiş Milletler'in gözcülüğü altında on yıllık bir süre için İtalya'ya bırakılmış, 1960'da ise İtalyan ve İngiliz Somalileri birleşerek bağımsız Somali Cumhuriyeti'ni meydana getirmiştir. 1969'da kansız bir darbeyle Yüksek Devrim Konseyi genel olarak sivillerden kurulu bir kabine oluşturarak Meclis'i feshetmiştir. 1970'te ise birçok yabancı şirketin devletleştirilmesi yoluna gidilmiştir.

KİMLİK KARTI

ÜLKENİN ADI: **Somali Demokratik Cumhuriyeti;** YÜZÖLÇÜMÜ: **637.657 km. kare;** NÜFUS: **3.090.000 (1974 tahmini);** BAŞKENTİ: **Mogadişu;** ÖNEMLİ KENTLERİ: **Hargeisa, Kisimaio, Berbera;** DİNİ: **Müslüman;** DİLİ: **Resmi dil Somalice, İngilizce, Arapça da konuşulur;** YÖNETİM BİÇİMİ: **Cumhuriyet (1969'da Yüksek Devrim Konseyi'nce bir hükümet kurulmuş, 1970'te de devletin sosyalist rejimi kabul ettiği ilân edilmiştir.);** SAVUNMA: **8.000 kişilik ordusu, 6.000 kişilik polis kuvveti vardır;** DEVLET BAŞKANI: **Yüksek Devrim Konseyi Başkanı Tümgeneral Muhammed Siyad Barre;** PARASI: **Somali Şilingi (Yaklaşık 2 lira) veya Somalo;** GELİR KAYNAKLARI: **Tarım ürünleri, sığır, koyun, keçi.**

Suudi Arabistan

Kral Halid

SUUDİ Arabistan topraklarının büyük kısmı çöllerden ve çok kısa boylu bitkilerin yetiştiği bozkırlardan ibarettir. Kızıldeniz boyunca uzanan batı kesimler dağlıktır. Kızıldeniz kenarında dar bir şerit biçiminde uzanan tek ovanın genişliği 17-70 km. arasında değişir. Suudi Arabistan, Hicaz, Hassa, Necit ve Asir olarak dört önemli bölgeye ayrılmıştır. Ülkenin kıyı kesimleri çok rutubetli, buna karşılık çöller son derece kurudur. Suudi Arabistan'ın yaşanabileneri, Hicaz'ın güneyindeki Asir bölgesidir. Burada hem hayvancılık yapılır, hem de tahıl ve meyve yetiştirilir. Necit bölgesinin petrol bakımından zengin olmasına karşılık, Hicaz da maden bakımından zengindir.

Suudi Arabistan'ın ekonomisi petrole dayanır. Dünyada üretilen tüm petrolün % 14,6'sı Suudi Arabistan'a aittir. Ülke dünya petrol üretiminde 3. sırayı işgal etmektedir. Üretim merkezleri Basra körfezi boyundadır. Rafineri ve tanker iskeleleri Ras Tanura'dadır. Bir petrol boru hattı da Lübnan kıyısı boyunca uzanır. Üretimin çoğu Arap-Amerikan Petrol Şirketi (ARAMCO) nun elindedir. Petrolün çoğu Batı Avrupa'ya sevkedilir. 1974'te devletin petrolden elde ettiği gelir 30 milyar dolar kadardır ve bu gelirin büyük kısmı Amerika ve İngiliz bankalarına yatırılmıştır. Devlet, 1973'te ARAMCO'nun % 25 hissesini, 1974'te de % 60 hissesini elde etmiştir.

Amerika'nın 1975'te Suudi Arabistan'a hibe, kredi ve denizaşırı yardımlar şeklindeki yardım planı 4.653.253.074 dolardır. Ülke Amerika, Japonya, Lübnan, İngiltere, Batı Almanya, Hollanda ve İtalya'dan ithalat yapmakta, İspanya da dahil olmak üzere yine aynı ülkelere mal ihraç etmektedir. İthal edilen mallar yiyecek, yapı malzemesi, taşıt, ilaç, makine ve kumaştır.

TARİHİ: Müslümanlıktan sonra İslam dünyasının merkezi olan Suudi Arabistan, Yavuz Sultan Selim'den Kanuni zamanına kadar Osmanlı hakimiyeti altında kalmıştır. I. Dünya Savaşı başladığı vakit İngilizler Araplar'ı Türklere karşı kışkırtmışlar ve bağımsızlık savaşına giriştikleri takdirde kendilerini destekleyeceklerine söz vermişlerdir. Bu isyanlar sonucu I. Dünya Savaşı sonunda Hicaz Krallığı ve Necit Emirliği bağımsızlıklarına kavuşmuşlardır. Bu arada Arap emirlerinden İbnissuud, Necit'i tamamen ele geçirerek 1921'de Necit Sultanı olmuştur. 1926'da krallığının adını Suudi Arabistan olarak değiştirmiştir. Faysal, İbnissuud'un oğluydu. Faysal 1975 Martında katledilince, yerine Halid ibn Abdül Aziz kral olmuştur.

Suudi Arabistan, Birleşmiş Milletler'in ve Arap Birliği'nin üyesidir.

Kral Halid

KİMLİK KARTI

ÜLKENİN ADI: **El Memleket-ül-Arabiyye es Saudiye (Suudi Arabistan);** YÜZÖLÇÜMÜ: **2.400.000 km. kare;** NÜFUSU: **8.100.000 (1973 tahmini);** BAŞKENTİ: Riyat; ÖNEMLİ KENTLERİ: **Cidde, Mekke, Medine;** DİLİ: **Arapça;** DİNİ: **Müslüman;** YÖNETİM BİÇİMİ: **Krallık (Bütün güç kralın elindedir. Hükümeti kral tayin eder. Bakanların, önemli memurların çoğu yabancı eğitim görmüş kral soyundan prenslerdir.);** SAVUNMA: **Askeri gücü 42.000 civarındadır. İngiltere, Fransa ve Amerika'dan milyarlarca dolarlık askeri malzeme almıştır.** DEVLET BAŞKANI: **Kral Halid İbn Abdül Aziz;** BAŞBAKAN: **Prens Fahd İbn Abdül Aziz;** DIŞİŞLERİ BAKANI: **Prens Suud el-Faysal;** MİLLİ GELİR: **75 milyar 200 milyon TL.;** PARASI: **Riyal (284 kuruş);** GELİR KAYNAKLARI: **Petrol.**

Sudan

Cafer El Nimeyri

KİMLİK KARTI

ÜLKENİN ADI: **Sudan Cumhuriyeti;** yüzölçümü: **2.505. 813 km. kare;** NÜFUSU: **17.324.000 (1974 tahmini);** BAŞKENTİ: **Hartum;** ÖNEMLİ KENTLERİ: **Port Sudan, Medani;** DİNİ: **Müslüman;** DİLİ: **Arapça;** YÖNETİM BİÇİMİ: **Cumhuriyet (Şu anda yönetim bir devrim konseyinin elindedir.)** SAVUNMA: **20.000 kişilik silahlı kuvvetleri vardır. Arap ülkeleriyle bir savunma paktı imzalamıştır. 1966'dan beri Yugoslavya Sudan'a yardım etmekte, deniz kuvvetleri için yapılmış savaş gemilerini denetlemektedir.** DEVLET BAŞKANI VE BAŞBAKAN: **Cafer El Nimeyri;** SİYASİ PARTİ: **Sudan Sosyalist Birlik Partisi;** PARASI: **Sudan lirası (yaklaşık 40 lira);** MİLLİ GELİR: **18 milyar 200 milyon Türk lirası;** GELİR KAYNAKLARI: **Pamuk, tahıl.**

SUDAN, kuzeydoğu Afrika'da ve Mısır'ın güneyinde yer alır. Komşuları Mısır, Habeşistan, Uganda, Kenya, Zaire, Orta Afrika Cumhuriyeti, Çad ve Libya'dır. Kızıldeniz'e de kıyısı vardır. Sudan dünyanın en sıcak ülkelerinden biridir. Halkın çoğu Nil nehrinin suladığı bölgelerde oturur. Ülkenin kuzeyinde ve kuzeybatısında Nübye Çölü ile Libya Çölü yer alır.

Sudan'ın ekonomisi Beyaz Nil ile Mavi Nil arasındaki bitek: Cezire bölgesinde yetiştirilen pamuğa dayanır. Ayrıca geniş ölçüde tahıl ekilir ve hayvancılık yapılır. Başlıca tarım ürünleri susam, yer fıstığı, pirinç, kahve, şeker kamışı ve tütündür; ancak ülke ihracatının % 50'si pamuğa dayanır. Ülkede büyük şehirlerin çevresinde endüstri kuruluşları yoğunlaşmaya başlamış durumdadır. Sudan en çok İngiltere, Amerika, Rusya, Japonya, Çin, İtalya, Batı Almanya ve Hindistan ile alışveriş yapar.

TARİHİ: 17. yüzyılda Araplar önce ülkenin batı kısmını ellerine geçirmişlerdir. 19. yüzyılda ise Fransa ülke topraklarına göz dikmiş, Süveyş Kanalı'nın açılmasından sonra İngiltere ve Almanya da Sudan'la ilgilenmeye başlamıştır. Bu arada Fransa, Sudan'ın batı kesiminin bazı bölgelerini ele geçirmiştir. 1820-21 yılları arasında Mısır daki Türk valisi Kavalalı Mehmet Ali Paşa kuzey Sudan topraklarını Osmanlı topraklarına katmış, Güney Sudan ise Hidiv İsmail Paşa zamanında Avrupalılara geçmiştir. 1885 yılında ise Sudan'da bir ayaklanma olmuş, bağımsız bir devlet kurma yoluna gidilmiştir. Ancak İngilizler 1898'de bu ayaklanmayı bastırarak Sudan'a hakim olmuşlardır. 1956 yılında ülke bağımsızlığına kavuşmuş, 5 üyeden kurulu bir Yüksek Komisyon ve bir meclis göreve başlamıştır. 1958'de General İbrahim Abbud yönetimi ele geçirmiş, ancak 1964'te baskılara dayanamayarak istifa etmiştir. Daha sonra 1965'te seçilen Anayasal Meclis ise bir koalisyon hükümetinin kurulmasını öngörmüştür. 1969'da ikinci bir askeri darbeyle Devrim Konseyi yönetimi ele geçirmiştir.

Tunus

Habib Burgiba

KİMLİK KARTI

ÜLKENİN ADI: **Tunus;** YÜZÖLÇÜMÜ: **164.150 km. kare;** NÜFUSU: **5.564.000 (1974 tahmini);** BAŞKENT: **Tunus;** ÖNEMLİ KENTLERİ: **Sfax, Bizerte, Kirvan;** DİLİ: **Arapça;** DİNİ: **Müslüman;** YÖNETİM BİÇİMİ: **Cumhuriyet (1959 Anayasasına göre, Tunus cumhurbaşkanı aynı zamanda başbakandır. Milli Meclisin 90 üyesi vardır. Cumhurbaşkanı da, meclis üyeleri de beş yıl için seçilirlerse de, üyelerin fazla yetkileri yoktur. 1973'te başkanın geniş yetkileri kalmak şartıyla, meclise, hükümetleri biraz daha kontrol yetkisi verilmiştir.)** SAVUNMA: **Silâhlı kuvvetlerin sayısı 24.000'i aşkındır.** DEVLET BAŞKANI: **Habib Burgiba;** SİYASİ PARTİLER: **Destur Sosyalist Partisi;** PARASI: **Tunus dinarı (32 lira);** MİLLİ GELİR: **12 milyar 600 milyon Türk lirası;** GELİR KAYNAKLARI: **Tarım ürünleri.**

TUNUS bir Akdeniz ülkesidir. Cezayir ve Libya arasında yer alır. Ülke batıdan doğuya uzanan Atlas Dağları ile ikiye ayrılmıştır. Dağların kuzeyinde kalan kıyı şeridi yağmur aldığından oldukça verimlidir. Dağların güney kesiminde ise kurak bir ova ve yayla yer alır. Ülkenin güneybatısı tümüyle çöldür.

Tunus'un ekonomisi tarıma dayanır. Başlıca tarım ürünleri buğday, arpa, turunçgiller, hurma ve mantardır. Önemli madenler ise, petrol, fosfat, kurşun, çinko ve demirdir. Hayvancılığa önem verilir.

TARİHİ: Eski çağlarda Kartaca devletinin merkezi olan Tunus, orta çağda Akdeniz sahilleri boyunca yayılan İslam dünyasının odak noktası haline gelmiştir. Daha sonra Romalıların ardından da Osmanlıların idaresi altına giren Tunus, 18. yüzyıla kadar İstanbul'dan gönderilen valiler tarafından idare edilmiştir. 1883'te Fransızların himayesine giren ülkede 1907'de başlayan milliyetçilik hareketleri sonunda, önce Genç Tunuslu Partisi kurulmuş, I. Dünya Savaşı'ndan sonra da Destur Partisi, aynı hareketin savunucusu olmuştur. 1930'da kurulan Yeni Destur Partisi, Habib Burgiba liderliğinde bağımsızlık savaşına girişmiş, 1957'de ülkede cumhuriyet idaresi kurulmuştur. Ülkenin ilk cumhurbaşkanı Burgiba'dır. 1964 te yabancı mal ve kuruluşların millileştirilmesi üzerine, Fransa Tunus'a yaptığı her türlü yardımı kesmiştir. 3 kez başkan seçilen Burgiba 1974'te ülkenin tek siyasi partisinin daimi başkanı ilan edilmiştir.

Tunus, Arap Birliği üyesi olmasına rağmen, Burgiba 1960'larda Arap-İsrail savaşının sona erdirilmesi için girişimlerde bulunmuş ve diğer üyelerin hışmına uğramıştır. 1966'da Mısır'la bozulan ilişkiler 1967 İsrail-Arap Savaşı'ndan sonra yeniden düzelmiş, Burgiba 1973'te yeniden iki rakip ülkeyi uzlaştırma çabalarına girişmiştir.

İslâm ülkeleri

Salim Rubai Ali

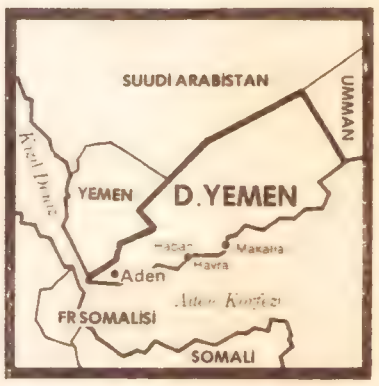

Demokratik Yemen

KIMLIK KARTI

ÜLKENİN ADI: **Yemen Demokratik Halk Cumhuriyeti;** YÜZÖLÇÜMÜ: **160.300 km. kare;** NÜFUSU: **1.630.000 (1974 tahmini);** BAŞKENTİ: **Medine Eşşaab, Aden;** DİLİ: **Arapça;** DİNİ: **Müslüman;** YÖNETİM BİÇİMİ: **Komünist Halk Cumhuriyeti.**

DEVLET BAŞKANI: **Salim Rubai Ali;** BAŞBAKAN: **Ali Nasır Muhammed Hasanî;** SİYASİ PARTİLER: **Yalnızca Milli Kurtuluş Cephesi vardır.** MİLLİ GELİRİ: **1.680 TL.;** PARASI: **Güney Yemen Dinarı (40 lira 50 kuruş)**

GÜNEY Yemen Arabistan'ın güneyinde yer alır ve Maskat ve Umman'ın batısında kalan tüm Yemen ve Suudi Arabistan topraklarını kaplar.

TARİHİ: Güney Yemen toprakları M.Ö. 1200 yıllarından itibaren Saba ve Himyeri krallıklarına dahil olmuş, daha sonra Perslerin ve Habeşlerin istilâsına uğramıştır.

I. Dünya Savaşı sonunda Osmanlı İmparatorluğu yıkılınca, Yemen imamları Güney Yemen'i ele geçirmek için başarısız teşebbüslerde bulunmuşlar ve bu durum II. Dünya Savaşı'ndan sonra da devam etmiştir. Bu arada İngiltere şeyhlerle yeni anlaşmalar yapma yoluna gitmiştir. Yemen ve Birleşik Arap Cumhuriyetinin, komünist ülkelerden yardım alması üzerine, 1959'da İngilizlerin aracılığıyla bir Güney Arabistan Federasyonu kurulmuş, 1962'de Aden de bu federasyona katılmıştır. Ancak komünist ülkelerin kışkırtmaları üzerine, 1966'da yeniden ayaklanan Güney Yemenliler, 1968 yılında bağımsızlıklarına kavuşmuşlardır.

Arap Birliği'nin Yemen Demokratik Halk Cumhuriyeti'ne büyük ölçüde maddi yardım vaadederek arabuluculuk etmesine rağmen, YDHC, Umman'daki Dofar gerilla harekâtını desteklemeye devam etmekte ve bütün yabancı birlik Umman'dan çekilmedikçe bir anlaşmaya razı olmayacağını belirtmektedir.

Yemen

El Hamdi

ÜLKENİN ADI: **El- Cumhuriyye El-Arabiyye El-Yemeniyye (Yemen Arap Cumhuriyeti);** YÜZÖLÇÜMÜ: **195.000 km. kare;** NÜFUSU: **6.480.000 (1974 tahmini);** BAŞKENTİ: **Sana;** ÖNEMLİ KENTLERİ: **Hudeyde, Tayiz, Moşa, Marib;** DİLİ: **Arapça;** DİNİ: **Müslüman;** YÖNETİM BİÇİMİ: **Cumhuriyet.** SAVUNMA: **Askerlik mecburidir. Halen Arap ülkelerinden teçhizat yardımı almaya devam etmektedir.** DEVLET BAŞKANI: **Albay İbrahim Muhammed El-Hamdi (Komuta Konseyi Başkanı.)**

ARABİSTAN Yarımadasının güneybasında bir devlet olan Yemen, kuzeyde ve doğuda Suudi Arabistan, güneyde Güney Yemen, batıda da Kızıldeniz'le sınırlanmıştır. Bu bölge, Yemen'in yaşamaya en elverişli en verimli kesimidir.

TARİHİ: Yemen tarih kitaplarında adı geçen, Saba Krallığı'nın kurulduğu ülkedir. Bu bölge M.S. 525 yılına kadar Himyeri'lerin yönetiminde kalmıştır. Sana şehrinin kurucusu da, Himyeri'lerin ünlü kraliçesi Saba Melikesi Belkıs'tır. I. Dünya Savaşı'ndan sonra buradaki Türk hakimiyeti tamamen son bulmuştur. 1962 yılında İmam Ahmed'in ölümü üzerine iktidarı ele geçiren ordu kuvvetleri, cumhuriyet ilân etmişlerdir. Bu arada Mısır, cumhuriyetçileri, Suudi Arabistan da kralcıları tutarak yardıma başlayınca, ülkede bir iç savaş patlak vermiştir. 1967 yılında iki ülke devlet başkanlarının Yemen iç savaşına daha fazla karışmama kararından sonra, iki Yemen arasında gerilla savaşları başlamış ve 1972 yılında Arap Birliği'nin aracılığı ile çatışmalar son bulmuştur. Aynı yıl ortaya atılan iki Yemen'in Yemen Cumhuriyeti adı altında birleştirilmesi tasarısı, iki devletin değişik politik tutumları, Suudi Arabistan ve kuzey şeyhliklerinin müdahaleleri nedeni ile suya düşer gibi olmuş, 1974'te Iryani'nin, daha tutucu olan El-Hacari karşısında güç kazanmasından sonra, Yemen Birliği konusunda yeni gelişmeler olmuştur. Ancak 1974 Haziranında Albay İbrahim Muhammed El-Hamdi başkanlığında yönetimi ele geçiren on askerden kurulu Komuta Konseyi, bu konudaki çalışmaları yeniden kesintiye uğratmıştır.

Maldivler

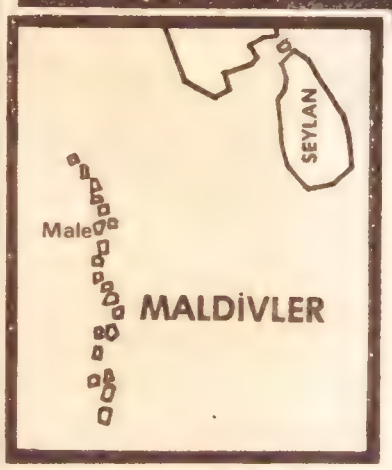

KİMLİK KARTI

ÜLKENİN ADI: **Maldiv Cumhuriyeti;** YÜZÖLÇÜMÜ: **298 km. kare;** NÜFUSU: **122.673 (1973 sayımı);** BAŞKENTİ: **Male;** DİLİ: **Maldivce;** DİNİ: **Müslüman;** YÖNETİM BİÇİMİ: **Cumhuriyet. (1968 Mart'ında yapılan bir plebisitle, o zamana kadar sultanlıkla idare edilen ülkede cumhuriyet kurulmuştur. Başkan halkın oyuyla 5 yıl için seçilir. Başbakanı o tayin eder. 54 üyeli ve 5 yıl için halk tarafından seçilen tek meclisi vardır. Bu üyelerin 8'ini başbakan tayin eder.)** SAVUNMA: **Polis görevini gören birkaç yüz kişilik bir ordusu vardır.** CUMHURBAŞKANI: **Emir Nasır;** CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI: **İbrahim Shihab;** PARASI: **Maldiv Rupisi (Yaklaşık 2,5 lira);** GELİR KAYNAKLARI: **Kurutulmuş balık.**

MALDİV Adaları, Hindistan'ın güneybatısında bir adalar topluluğudur. İrili ufaklı 2000 mercan adasından oluşan bu adaların ancak 220'sinde insan yaşar. Maldivler, 12 grup halindedir.

Maldivlerin ihracatının yüzde 5'ini kurutulmuş balık teşkil eder. Ülkenin Seylan'la ilkel bir ticareti vardır. Halkın birçok ihtiyacı ithalat yoluyla karşılanmakta, İngiltere de ülkeye ekonomik yardımda bulunmaktadır. Maldivlerin en önemli ürünleri hindistancevizi meyve ve darıdır. Ülkenin gelişen dünya ticaretinde, Arap ülkeleriyle artan bir ilişkiye girdiği göze çarpmaktadır. Ayrıca bölgedeki Amerikan ve Sovyet askeri varlığı bu takımadaların önemini geniş ölçüde artırmıştır. Bugün Maldivlere gözünü dikmiş büyük kuvvetler bulunmaktadır.

TARİHİ: Efsaneye göre, Maldivler, bir Sinhali hükümdarı tarafından kurulmuştur. Araplar sık sık adalara ticaret seferleri düzenlemişler, halk da 1153'te Müslümanlığı kabul etmiştir.

1939'dan 1946'ya kadar en güneydeki Addu adasında bir İngiliz hava üssü bulunuyordu. 1956'da İngiltere bu üssü yeniden açmaya teşebbüs edince, Maldivliler böyle bir hareketin ülkenin tarafsızlığını bozacağını ileri sürdüler ve görüşmeler sonunda 1960 yılında, Maldivliler üssün yeniden açılmasını kabul ettiler. Karşılık olarak, İngilizlerin de, güney adalarındaki bazı bölücü hareketleri önlemeleri kararlaştırıldı.

1965 yılında Maldivler tam bağımsızlıklarını kazandı, aynı yıl da Birleşmiş Milletler üyesi oldu.

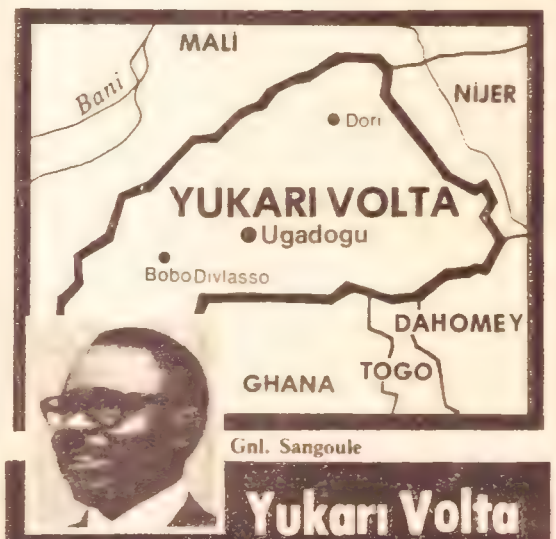

Gnl. Sangoule

Yukarı Volta

KİMLİK KARTI

ÜLKENİN ADI: **Republique de Haute Volta (Yukarı Volta);** YÜZÖLÇÜMÜ: **274.002 km. kare;** NÜFUSU: **5.900.000 (1974 tahmini);** BAŞKENT: **Ugadogu;** ÖNEMLİ KENTİ: **Bobo-Dioulasso;** DİLİ: **Fransızca (resmi dil) ve bazı yerli dilleri;** DİNİ: **Çoğunluk Müslüman, ayrıca Hristiyanlar da var;** YÖNETİM BİÇİMİ: **Cumhuriyet (1966'daki hükümet darbesinden sonra, 1970'de yeni bir Anayasa yapılmıştır. Buna göre ülkenin 57 üyeden meydana gelen bir parlamentosu vardır. Ancak 1974 Şubatında Anayasa kaldırılmış, Millet Meclisi de dağıtılmıştır.)** SAVUNMA: **1 piyade taburu, 1 keşif birliği ve yardımcı birliklerden meydana gelen toplam 1.750 kişilik silâhlı kuvveti vardır;** DEVLET BAŞKANI: **General Sangoule Lamizana;** MİLLİ GELİR: **4 milyar 200 milyon TL.;** PARASI: **Afrika Frangı (7 kuruş);** GELİR KAYNAKLARI: **Pamuk, susam, fıstık, hayvancılık.**

YUKARI Volta, Afrika'nın kuzeybatı kesiminde yer alır. Ülke toprakları uçsuz bucaksız savanalar halindedir. Komşuları Mali, Nijer, Fildişi Kıyısı, Gana, Togo ve Dahomey'dir.

Ülke ekonomisi tarıma ve hayvancılığa dayanır. İhracatın % 55'ini canlı hayvan teşkil eder.

TARİHİ: Fransızlar geçen yüzyılın sonlarında Fildişi Kıyısı ile birlikte Yukarı Volta topraklarına da hakim olmuşlar ve bu toprakları 1933'te Fildişi Kıyısı, Nijer ve Fransız Sudan kolonileri olarak üçe ayırmışlardır. Son yıllarda başlayan milliyetçilik hareketleri sonucunda ülke önce 1958'de Fransız Milletler Topluluğu'na bağlı bağımsız bir devlet olmuş, 1960'ta da tam bağımsızlık kazanmıştır. 1966'da General Lamizana ülkede hüküm süren gerginlik sırasında başkan olmuştur. 1970'te yeni bir Anayasa kabul edilmiş, ancak 1974'te Lamizana meclisi dağıtıp, Anayasayı feshederek askeri bir kabine kurmustur.

İdi Amin

Uganda

KİMLİK KARTI

ÜLKENİN ADI: **Uganda;** YÜZÖLÇÜMÜ: **236.860 km. kare;** NÜFUSU: **11.170.000;** BAŞKENT: **Kampala;** ÖNEMLİ KENTLERİ: **Cinca, Mbale;** DİLİ: **Resmi dil İngilizce'dir. Luganda ve Luo dilleri de çok konuşulur.** DİNİ: **Ülkenin yarısı Hristiyan'dır. Geri kalan nüfusun büyük kısmı Müslümandır. Uganda'da putperestler de vardır.** YÖNETİM BİÇİMİ: **Federal Cumhuriyet (1963'te Uganda federal bir devlet haline gelmiş ve genel valinin yerini cumhurbaşkanı almıştır. Uganda cumhurbaşkanları 5 yıl için genel oyla seçilirdi. Milli Meclis ise 92 üyeden kurulu idi. 1971'de General İdi Amin askeri bir darbe ile iktidarı ele geçirdi ve yabancılara karşı ekonomik bir savaş açtı.)** SAVUNMA: **12.000 kişilik kara, 600 kişilik bir hava ordusu vardır;** DEVLET BAŞKANI: **İdi Amin;** MİLLİ GELİR: **15 Milyar 400 milyon lira;** PARASI: **Uganda Şilini (2 lira);** GELİR KAYNAKLARI: **Bakır, pamuk, kahve.**

UGANDA, Büyük Doğu Afrika yaylasında yer alır. Bu nedenle ekvatora yakın olmakla birlikte iklimi aşırı sıcak değildir. Ülkenin komşuları Kenya, Tanzanya, Zaire ve Sudan'dır.

TARİHİ: Bölgeye ilk gelen yabancılar Araplar ve esir tüccarlarıdır. 1890 yılında İngiltere ile Almanya aralarında bu ülkenin İngiliz nüfuz alanı içinde olacağına dair bir anlaşma imzalamışlardır. İngiltere 1894'te bir himaye bölgesi kurmuş, sonradan Uganda'nın geri kalan kısmını da yönetimi altına almıştır. Uganda yıllar sonra, 1962'de bağımsızlık kazanmış, 1963'te de cumhuriyet yönetimine kavuşmuştur. Yarı bağımsız Buganda da, 1967 Anayasası ile Uganda'ya bağlanmıştır. 1966'da devrin başbakanı Milton Obote, daha önce kral olan Edward Mutesa'yı devirerek tüm yetkileri ele geçirmiştir. 1971'de ise İdi Amin başa geçmiş ve başkan sıfatını almıştır.

İdi Amin, 1972'de İngiliz pasaportlu tüm Asyalıları sınır dışı etmiş ve bu kişiler İngiltere'yle Amerika'ya sığınmıştır. Bu arada İdi Amin tüm İngiliz firmalarına da el koymuştur.

Siaka Stevens

Sierra Leone

SİERRA Leone Batı Afrika'nın Atlas Okyanusu kıyılarında bir ülkedir. Atlantik kıyısı 354 Km. uzunluğundadır. Ülke ayrıca 290 Km. kadar içeri, Guinea ve Liberia'nın arasına sokulmuş durumdadır.

Sierra Leone'nin ekonomisi tarım ve madenciliğe dayanır. Halkın %80'i tarım, ormancılık ve hayvancılıkla uğraşır. Elmas, demir, kahve, kakao başlıca ihraç maddeleridir.

TARİHİ: 15. yüzyılda Portekizli denizcilerin uğrak yeri olan Sierra Leone 16-19. yüyıllar arasında esir ticaretinin önemli bir kaynağı haline gelmiştir. 1808'de İngiltere'nin deniz üssü haline gelen ülke, 60 yıl boyunca İngilizler tarafından köle kaçıran gemilerde yakalanıp getirilen zencilere yataklık etmiştir. 1896'da İngiltere'nin himayesinde olan Sierra Leone, 1960'tan itibaren milliyetçilik hareketlerine sahne olmuş, 1961'de ise bağımsızlığını kazanmıştır. Sierra Leone Halk Partisi 1967'de askeri cuntanın yönetimi ele geçirmesine kadar başta kalmış, bu darbeyle başa geçen Juxon Smith ise 1968'de yeni bir darbeyle düşürülmüştür. 19 Nisan 1971'de Cumhuriyet idaresine kavuşan ülkenin ilk cumhurbaşkanı Siaka Stevens'tir.

ÜLKENİN ADI: **Sierra Leone,** YÜZÖLÇÜMÜ: **73.326 Km. kare,** NÜFUSU: **2.710.000 (1974 tahmini),** BAŞKENTİ: **Freetown,** ÖNEMLİ KENTLERİ: **Bo, Kenema,** DİLİ: **Resmi dil İngilizce. Halk arasında Krio „yerli dili de çok kullanılır.** DİNİ: **Halkın çoğu putperesttir. Ayrıca, 700.000 kadar Müslüman ve 100.000 kadar Hristiyan vardır.** YÖNETİM BİÇİMİ: **Cumhuriyet. (Bir cumhurbaşkanı ve cumhurbaşkanı vekili olan bir de başbakan vardır. Yetkiler cumhurbaşkanında toplanmıştır Parlamento seçimle gelen 85 ve tayinle gelen 12 kabile şefinden kuruludur.)** SAVUNMA: **1350 kişilik bir piyade taburu, ayrıca 2000 kişilik polis kuvveti ile halen görevine devam eden 200 kişilik Guinea kuvveti vardır.** DEVLET BAŞKANI: **Siaka Stevens,** SİYASİ PARTİLER: **1967'de cuntanın yönetimi ele geçirmesine kadar Sierra Leone Halk Partisi önde geliyordu.** PARASI: **Leone (Yaklaşık 17 TL),** MİLLİ GELİR: **4 milyar 200 milyon TL.** GELİR KAYNAKLARI: **Elmas, kahve, kakao, demir**

İslâm ülkeleri

Umman

Kabus Bin Said

KİMLİK KARTI

ÜLKENİN ADI: **Umman;** YÜZÖLÇÜMÜ: **212.900 km. kare;** NÜFUSU: **1.500.000;** BAŞKENT: **Maskat;** ÖNEMLİ KENTİ: **Matrah;** DİLİ: **Arapça. (Hindu, Beluci ve Urdu dilleri de konuşulur.)** DİNİ: **Çoğunluk Müslüman;** YÖNETİM BİÇİMİ: **Sultanlık;** SAVUNMA: **İngilizler tarafından yetiştirilen çok küçük bir askeri gücü vardır.** DEVLET BAŞKANI VE BAŞBAKAN: **Sultan Kabus bin Said bin Taymur;** PARASI: **Umman Riyali (40 lira);** GELİR KAYNAKLARI: **Petrol, hurma.**

UMMAN, Arabistan yarımadasının güneydoğu köşesinde kurulmuş bir devlettir. Sıcak ve kurak bir ülke olan Umman yaylalar, dağlık bölgeler ve kıyı ovaları olarak üçe ayrılır.

Önceleri Umman'ın ekonomisi tarıma dayanırdı. 1964'te petrolün bulunması bu durumu değiştirmiş, üretilen petrolü sahile ulaştırmak için 250 metre uzunluğunda bir boru hattı döşenmiştir. Petrol üretimi 1967 yılında başlamış ve 1975 yılında Umman petrol üreten ülkeler arasında 18. sıraya yükselmiştir. 1974'de ülkenin petrol rezervinin 6 milyon varil olduğu saptanmıştır. 1976 yılında ise petrol üretiminin 400 bin varili bulacağı hesaplanmıştır. Umman, OPEC (Petrol Üreten Ülkeler Birliği) üyesi olmadığı halde 1973'de Amerika ve Hollanda'ya petrol ihracını durdurmuş, fiyatları OPEC ülkelerininki kadar artırmıştır. 1974'te petrolden elde edilen gelir 850 milyon dolara ulaşmıştır.

TARİHİ: Müslüman tüccarlar 7. yüzyıldan itibaren İslâm nüfuzunu Basra Körfezi çevresinde yaymağa başlamışlar, ancak 16. yüzyılda Umman Portekizlilerin eline geçmiştir. 17. yüzyılda ülkeyi hakimiyetleri altına alan Araplar, Maskat ve Umman adı altında iki ayrı sultanlık kurmuşlar, bu iki sultanlık ancak 19. yüzyılın sonlarında birleşerek tek devlet haline gelebilmiştir. 1891'de İngiliz nüfuzu kendini hissettirmiş, I. Dünya Savaşı'ndan sonra ise, Umman, İngiliz himayesini kabul etmiştir. 1921'de yapılan bir anlaşma ile İngiltere bazı ekonomik yararlar karşılığında Umman'ın bütünlüğünü koruma görevini üzerine almıştır. 1970'te Sultan Kabus kansız bir darbe ile babasını devirip, yerine geçmiştir. Ülkenin adını Umman Sultanlığı olarak değiştiren yeni hükümdar, yeni bir kalkınma planı hazırlamış, güney Dofar bölgesinde solcu isyancılarla çarpışmıştır.

Pakistan

Çavduri

PAKİSTAN, Hindistan'ın kuzey batısında yer alır. Kuzeyi ve batısı Süleyman ve Hindikuş dağlarıyla kaplıdır. Pakistan'ın en önemli nehri olan İndüs kuzeydoğu-güneybatı doğrultusunda ülkenin topraklarını sular. Kuzeydeki Pencap ovası dünyanın en verimli yerlerinden biridir. Pakistan'da değişik iklim biçimleri göze çarpar. Kış aylarında gece, gündüz arasında büyük ısı farkları olur. Yazlar ise çok sıcaktır. Ortalama sıcaklık 30 ile 49 derece arasında değişir.

Pakistan ekonomisi tarıma dayanır. Yabancı döviz kaynağının üçte ikisi ürünlerinin ihracıyla sağlanmaktadır. Halkın %75'i çiftçilikle geçinir. En önemli tarım ürünleri tahıl, pirinç, pamuk, ve şeker kamışıdır. Ayrıca yün ve derinin de Pakistan ekonomisinde önemi vardır. Ülke dünyanın sayılı pamuk ihracatçıları arasındadır. Bu arada dünyanın en büyük sulama şebekesi de İndüs havzasında yapılmıştır. Pamuk üzerindeki ihraç resminin kaldırılmasının pamuk ihracatını teşvik etmesi ve dünya piyasalarındaki fiyat düşmesini karşılaması beklenmektedir. 1973-74'te Pakistan'ın ihracatı 630 milyon 600 bin doları, ithalatı ise 884 milyon doları bulmuştur. Pakistan'ın ihracat yaptığı başlıca ülkeler Ortadoğu ülkeleri, Japonya, Hong Kong, Batı Avrupa ülkeleri ve İngiltere'dir.

TARİHİ: Müslüman Araplar 8. yüzyılın ilk yıllarında, Emeviler zamanında Hindistan'a gelip bugünkü Pakistan topraklarını işgal etmişlerdir. Hindistan'daki İngiliz yönetimi sırasında Hinduların Müslümanlara karşı üstünlük elde etmelerine karşılık 1930'dan sonra Müslümanlar arasında bir akım başlamış ve Müslümanlar kendilerine yeni bir vatan edinme çabalarına girişmişlerdir. Ortaya atılan Pakistan adı, Pencap, Afganistan ve Keşmir kelimelerinin ilk harflerinin **"Ülke"** anlamına gelen **"İstan"** sözcüğüyle birleşmesinden meydana gelmiştir. Hint Müslümanlarının lideri Mehmet Ali Cinnah, hür Pakistan hareketinin öncüsü olmuş, 1947'de kurulan Pakistan dominyonunun ilk genel valiliğine getirilmiştir. Pakistan 1956'da bağımsız bir cumhuriyet olmuştur. O zamana dek Doğu ve Batı Pakistan olarak iki bölümden meydana gelen ülkede 1958 yılında bazı karışıklıkların çıkması üzerine General Eyüp Han yönetimi ele geçirerek yeni bir anayasa hazırlamış ve seçimlere gidilmiştir. 1969 yılında kargaşalıklar yeniden başlayınca Eyüp Han istifa ederek yerini Yahya Han'a bırakmıştır. Yahya Han'ın ilan ettiği sıkıyönetim 1970 seçimlerinden sonra da devam etmiş ve 1971 yılının Mart ayında iç savaş patlak vermiştir. 16 Aralık 1971'de Doğu Pakistan'daki savaşın bitmesiyle Pakistan birlikleri bozulmuş ve geçici bir Bangladeş hükümeti kurulmuştur. Doğu bölümünün kaybının getirdiği politik, sosyal ve ekonomik sonuçlar Pencap ve Sind eyaletlerini elinde bulunduran Butto'nun Halk Partisiyle, Belucistan ve Kuzey-Batı cephesi gibi az gelişmiş eyaletlerde güçlü olan Milli Avami Partisi arasındaki çatışmayı büsbütün körüklemiştir. 1974 sonlarında Pakistan'ın siyasal dengesini tehdit eden en büyük tehlike olan Belucistan meselesi önemini kaybeder gibi olmuştur. Bu arada Butto uzun süredir isyan çıkaran Ahmedi mezhebi taraftarlarını da, muhalefetin sıkıştırmasıyla, tanımak zorunda kalmıştır.

Pakistan 1974'te Lahor'da yapılan İslâm Ülkeleri Konferansında Bangladeş'i resmen tanımıştır. Konferansta ayrıca diğer Arap ülkeleriyle askeri ve endüstriyel işbirliğine gidilmesi de kararlaştırılmıştır. Pakistan, Ortadoğu sorunlarında Arap devletlerini desteklemiştir. Bu arada İran'la ilişkilerin de güçlendirilmesine çalışılmaktadır. 1965'ten beri Hindistan'a uygulanan ticaret ambargosu geçen yıl Aralık ayında kaldırılmış, ticari ilişkiler yeniden başlamıştır.

Pakistan CENTO ve Birleşmiş Milletler üyesidir. SEATO ve İngiliz Milletler Topluluğundan çekilmekle beraber hâlâ İngiltere ile yakın ilişkidedir. Pakistan, aynı zamanda Gelişme İçin Bölgesel İşbirliği Teşkilatının (İran, Türkiye, Pakistan) taraflarındandır. Bu anlaşma üç ülke arasında bölgesel, endüstriyel ve infrastrüktürel gelişme için işbirliği yapılmasını kabul etmektedir.

ÜLKENİN ADI: **Pakistan,** YÜZÖLÇÜMÜ: **803.943 Km. kare,** NÜFUSU: **68.210.000 (1974 tahmini),** BAŞKENTİ: **İslamabad,** ÖNEMLİ KENTLERİ: **Lyallpur, Haydarabad, Multan,** DİLİ: **Resmi dil Urduca. Ayrıca birçok yerli dil, lehçeler ve İngilizce de konuşulur.** DİNİ: **%70'i Müslüman, gerisi Hindu'dur.** YÖNETİM BİÇİMİ: **Federal Cumhuriyet (10 Nisan 1973'te yeni bir anayasa kabul edilmiştir. Buna göre, parlamento seçimle gelen 200 üyeye ek olarak 10 kadının atanmasıyla 210 kişi olur. Senato ise 60 üyelidir.)** SAVUNMA: **268.000 kara, 17.000 hava ve 10.000 deniz olmak üzere 295.000 kişilik daimi bir ordusu vardır.** DEVLET BAŞKANI: **Fazle İlahi Çavduri,** BAŞBAKAN: **Zülfikar Ali Butto,** SİYASİ PARTİLER: **Halk Partisi (Butto), Milli Avami Partisi (Muhalif),** MİLLİ GELİR: **158 milyar 200 milyon TL.** PARASI: **Rubi (11 lira 40 kuruş),** GELİR KAYNAKLARI: **Tahıl, pirinç, pamuk, şeker kamışı.**

Leopold Senghor

ÜLKENİN ADI: **Senegal Cumhuriyeti,** YÜZÖLÇÜMÜ: **200.000 Km. kare,** NÜFUSU: **4.320.000 (1974 tahmini),** BAŞKENTİ: **Dakar,** ÖNEMLİ KENTLERİ: **Kaolack, Thies Saint Louis,** DİNİ: **%85 Müslüman,** DİLİ: **Resmi dil Fransızca, ayrıca Volaf ve Tukulör gibi yerli dilleri konuşulur** YÖNETİM BİÇİMİ: **Cumhuriyet. (4 yılda bir seçilen 100 üyeden kurulu bir meclis ve yine oyla seçilen bir başkanı vardır. Bütün partiler kapatılmış olduğundan, bütün güç tek iktidar partisi olan Senegal Terakki Birliği Başkanının, yani Cumhurbaşkanının elindedir.)** SAVUNMA: **Kara, komando, paraşütçü, hava ve jandarma kuvvetlerinden oluşan küçük düzenli bir orduya sahiptir. Fransa'dan aldığı teknik yardıma karşılık, bu ülkeye üsler vermiştir.** SİYASİ PARTİLER: **Senegal Terakki Birliği Partisi,** PARASI: **Afrika frangı (Yaklaşık 7 kuruş),** MİLLİ GELİR: **9 milyar 800 milyon TL.** GELİR KAYNAKLARI: **Konserve balık, fosfat, kauçuk, maun ağacı.**

Senegal

SENEGAL bir Batı Afrika ülkesidir. Komşuları Mali, Gine, Moritanya ve Gine-Bissau'dur. Ülke topraklarının çoğu savanlarla kaplıdır. Toprak genellikle verimsiz ve kuraktır. Kuzeydeki yarı çöllük kesimlerde yıllık yağış tutarı 25 santimi zor bulur. Ormanlık güney bölgelerde ise, yıllık yağış 100 santime yükselir. Ülke Senegal ve Gambia nehirleri tarafından sulanır.

Ülke ekonomisi çiftçilik ve hayvancılığa dayanır. En çok mısır, darı ve yer fıstığı yetişir. Maun ağacı ile kauçuk da ülkenin ihraç malları arasındadır. Ayrıca geniş ölçüde sığır ve koyun beslenir. Yılda ortalama 4.000 geminin konakladığı Dakar, önemli bir limandır. Ülke fosfat, yer fıstığı yağı ve konserve balık ihraç eder.

TARİHİ: 15. yüzyılda Portekizlilerin ardından Hollandalılar, Fransızlar ve İngilizler de ülkeye gelmişler, burası o tarihten itibaren yüzyıllarca, özellikle İngiltere ve Fransa için esir ticaretinin merkezi olmuştur. 1893'te bütünüyle Fransızların eline geçen Senegal, 20. yüzyılda da Fransızların ilgisini üstünde toplamaya devam etmiştir. Bu arada, Dakar 1902 de Fransız Batı Afrikasının yönetim merkezi olmuştur. Senegal 2. Dünya Savaşında Vichy hükümetine sadık kalarak Hür Fransızların 1940'ta Dakar'ı almasına engel olmuş, savaştan sonra 1958'de Fransız Birliği içinde muhtar bir ülke haline gelmiştir. 1960'ta bağımsızlığını ilan eden Senegal, aynı yıl Birleşmiş Milletler üyeliğine kabul edilmiştir. 1966'da ise muhalefet partileri kapatılmış, tek parti, tek başkan sistemine girilmistir.

Katar

Şeyh Halife

KATAR devleti, tüm Katar yarımadasını kapsar. Suudi Arabistan'ın Hassa bölgesiyle sınır komşusudur. Başkent Doha aynı zamanda önemli bir limandır. Ülkenin üç tarafı Basra Körfezi'yle çevrilidir. Batı sahillerinin karşısında Bahreyn adası bulunur. Doğusunda ise Bahrül Benat denilen Kızlar Körfezi vardır. Güneyi çöldür. Kuzeyde vahalar olmakla beraber ülkede genellikle çöl iklimi hüküm sürer.

TARİHİ: Katar toprakları, 1916'da imzalanmış bir anlaşma yüzünden İngiliz egemenliği altında kalmış, bu anlaşmanın 1971'de yeni bir anlaşma ile değiştirilmesiyle ülke bağımsızlığına kavuşmuştur. Şimdi iki ülke arasında bir dostluk ve saldırmazlık paktı vardır. 1972 Şubatında El-Tani ailesinin kararı ile Şeyh Halife emirliğe getirilmiş ve ilk kez aynı yıl düzenli bir bütçe kabul edilmiştir. Ayrıca Emir'in ve Bakanlar Kurulu'nun fikir danışabileceği 20 kişilik bir Danışma Konseyi de göreve atanmıştır.

Katar halen Arap Birliği, Birleşmiş Milletler ve OPEC üyesidir.

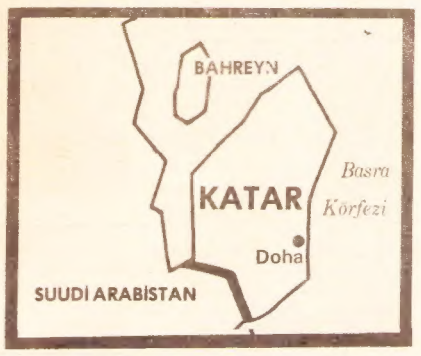

ÜLKENİN ADI: **Katar (Qatar);** YÜZÖLÇÜMÜ: **11.000 km.kare;** NÜFUSU: **170.000 (tahmini);** BAŞKENTİ: **Doha;** ÖNEMLİ KENTLERİ: **Dukhan, Um Said;** DİLİ: **Arapça;** DİNİ: **Çoğunlukla Sünni Müslüman;** YÖNETİM BİÇİMİ: **Emirlik (Seçimle gelen bir meclisi ve hükümeti olmakla beraber bütün güç şeyhin elindedir.)** SAVUNMA: **Hava kuvvetlerinin elinde Hunter tipi 6 bombardıman uçağı, 3 helikopter mevcuttur. Kara kuvvetleri ise 2 piyade alayından ibarettir.** DEVLETBAŞKANI: **Emir Şeyh Halife bin Hamad El-Thani ya da (Halife bin Hamid El-Tani);** PARASI: **Riyal;** GELİR KAYNAKLARI: **Petrol.**

İslâm ülkeleri

RAVZA-i MUTAHHARA: İslâm ülkelerinin temsilcilerini bir araya getiren siyasî toplantıların amblemlerinde ve kültürel çalışmalarda kullanılan bu sembol, Hz. Muhammed (S.A.V.)'nın, kutsal kabrinin bulunduğu, Medine'deki Harem-i Şerif Camii'nin kıbledeki köşesinde bulunan kubbe ve minaredir. İslâm'ın yüce çatısı altında birleşen Müslümanlar, Hac görevini yerine getirirken mutlaka bu Kutsal Türbe'yi ziyaret edip, Yüce Peygamber'den şefaat dilerler.

• Hafız El Esad

ÜLKENİN ADI: **El Cumhuriyye't-Ül Arabiyye es-Suriye (Suriye Arap Cumhuriyeti);** YÜZÖLÇÜMÜ: **185,180 km. kare;** NÜFUSU: **7.120.000 (1974 tahmini);** BAŞKENTİ: **Şam;** ÖNEMLİ KENTLERİ: **Halep, Hunus, Hama;** DİLİ: **Arapça;** DİNİ: **Çoğunluk Müslüman. Az sayıda Gregoryen Ermeni ve Süryani var;** YÖNETİM BİÇİMİ: **Cumhuriyet (1971 Anayasasına göre, Cumhurbaşkanlığı tarafından bir Halk Konseyi kurulmuş ve Konseyin 173 üyesi başkanlıkça tayin edilmiştir. Bu sosyalist iktidarda tüm güçler başkanın elindedir.);** SAVUNMA: **75.000 kişilik kara, 1750 kişilik deniz ve 10.000 kişilik hava gücü vardır.**
DEVLET BAŞKANI: **Hafız El-Esad;** BAŞBAKAN: **Mahmud El-Eyyubi;** DIŞİŞLERİ BAKANI: **Abdül Halim Haddam;** SİYASİ PARTİLER: **Baas, Sosyalist Birlik Partisi, Arap Sosyalist Birliği Partisi, Suriye Komünist Partisi, Arap Sosyalist Partisi;** MİLLİ GELİR: **18 milyar 200 milyon TL;** PARASI: **Suriye lirası (2 lira 73 kuruş);** GELİR KAYNAKLARI: **Pamuk, buğday, sebze, et, yün.**

Suriye

Güney komşumuz Suriye'nin batısında, Akdeniz sahilinde dar bir ova şeridi uzanır.

Suriye genel olarak bir tarım ve hayvancılık ülkesidir. Çoğunlukla buğday, pamuk, meyve, sebze, kumaş ve yün ihraç eder. Gelişmekte olan endüstriler arasında un, şeker, tütün, çimento, cam eşya, prinç eşya, dokuma ve petrol endüstrilerini sayabiliriz. Petrol üretimi giderek artmaktadır. Sosyalist iktidar, 1965'te endüstri kuruluşlarının çoğunu devletleştirmiştir.

TARİHİ: M.S. 636 yılında Araplar tarafından fethedilen Suriye, Haçlı Seferleri sırasında kurulan bazı küçük ve kısa ömürlü devletleri saymazsak, 500 yıldan fazla Arap hakimiyeti altında kalmıştır. Daha sonra 11. Yüzyıldan 16. yüzyıla kadar Selçukluların yönetiminde kalan Suriye, 1517'de Yavuz Selim tarafından Hicaz ve Mısır'la birlikte Osmanlılara katılmıştır. I. Dünya Savaşı'ndan sonra Osmanlı Devleti'nin parçalanması sonucu Suriye haylidir ülkede gözü olan Fransızların mandasına verilmiştir. Suriye yirmi yıl bu biçimde yönetildikten sonra 1939'da Fransa idaresi altında bir cumhuriyet haline gelmiştir.

Suriye II. Dünya Savaşı'ndan sonra 1946'da Fransız ve İngiliz kuvvetlerinin çekilmesi üzerine tam bağımsızlık kazanmıştır. Suriye, 1958'de Mısır'la birleşerek Birleşik Arap Cumhuriyeti'ni kurmuş, ancak bu birlik kısa süreli olmuştur. Ülkenin bağımsızlığı fikrini savunanlar 1961'de yönetimi ele almışlar, ancak 1963te idare yeniden Birleşik Arap Cumhuriyeti'nin eline geçmiştir. Bu hükümet de 1966'da son bulmuştur. 1967'de İsrail'e karşı Mısır'la beraber girdiği 6 Gün Savaşı'nda yenilerek toprak kaybeden Suriye de, 1970'de yeni bir hükümet darbesi olmuş, General Hafız Esad idareyi ele almıştır.

Suriye Birleşmiş Milletler'in üyesidir.

Lübnan

ÜLKENİN ADI: **Lübnan Cumhuriyeti,** YÜZÖLÇÜMÜ: **10.400 Km. kare,** NÜFUSU: **2.780.000,** BAŞKENTİ: **Beyrut,** ÖNEMLİ KENTLERİ: **Trablus, Zahle, Sayda,** DİNİ: **Hristiyan (%45), Müslüman (%39),** DİLİ: **Resmi dil Arapça,** YÖNETİM BİÇİMİ: **Cumhuriyet (99 üyesi olan tek meclisli bir parlamentosu vardır. 6 hizmet yılı için seçilen Cumhurbaşkanının Maruni Hristiyan, Cumhurbaşkanı tarafından tayin edilen Başbakanın da Sünni Müslüman olması şarttır. Millet Meclisi üyeleri 6 Hristiyan'a karşı 5 Müslüman olacak şekilde seçilir.)** SAVUNMA: **15.000 kişilik kara, 1.000 kişilik hava ve 250 kişilik deniz kuvveti ayrıca 2.500 kişilik de güvenlik kuvvetleri vardır. Bütçesinin beşte birini savunmaya ayırır.**
BAŞBAKAN: **Raşit Kerami,** PARASI: **Lübnan lirası (Yaklaşık 4 lira 15 kuruş),** MİLLİ GELİRİ: **18 milyar 200 milyon TL.),** GELİR KAYNAKLARI: **Bankacılık, petrol, turizm**

NOT: **Lübnan Cumhurbaşkanı olarak görev yapan Franjiyeh'in Lübnanlı Müslümanların güvenini kaybetmesi üzerine yeniden seçim yapılmış ve İlyas Sarkis Cumhurbaşkanlığı görevine getirilmiştir. Bir Hristiyan olan Sarkis'i bazı Müslümanlar tanımamaktadırlar.**

LÜBNAN, Doğu Akdeniz sahilinde yer alır. Kuzey'de ve doğuda Suriye, güneyde İsrail, batıda Akdeniz'le sınırlanmıştır.

Lübnan Arap ülkeleri arasında en yüksek yaşam düzeyine ulaşmış ülkedir. Ekonomisi bankacılık ile petrolce zengin olan Ortadoğu ülkeleri hesabına yapılan ticari hizmetlere dayanır. Turizm ve ülke dışında çalışan Lübnanlıların kazançlarının da ülke ekonomisine büyük katkısı vardır. Bu arada tarım da büyük önem taşır. Başlıca ürünler elma, tütün, tahıl, meyve ve üzümdür. İmalat sanayii de hızlı bir gelişim içindedir. Tekstil ve çimento, petrol rafinerileri ülke ekonomisinde önemli bir yer tutar. Irak ve Suudi Arabistan'dan gelen petrol boruları Trablus ve Sidon gibi büyük limanlarda son bulur.

TARIHI: Eski çağlarda bugünkü Lübnan'ın bulunduğu topraklarda Hitit ve Ermeni krallıkları kurulmuştur. Ardından Fenikelilerin yurdu olan Lübnan, sonradan Bizanslılara, Hz.Ömer devrinde de Bizans'tan Araplara geçmiştir. 13. yüzyılda Türk-Suriye ve Türk-Memluk sultanları Lübnan'da kurulmuş olan son Haçlı devletçiklerini yok etmişlerdir. 1516 yılında Osmanlı İmparatorluğuna katılan Lübnan toprakları, 1918 yılında Fransa **"Manda"**sına verilmiştir. Fransızlar 1946'da askerlerini ülkeden geri çekmişlerdir.

1968'de İsrail helikopterleri Beyrut Havaalanına baskın yaparak 13 Lübnan'lının ölümüne sebep olmuşlardır. Bu akının nedeni İsrail'in, Lübnan'ın Arap tedhişçilerini kışkırttığı yolundaki inancıdır. Bu arada Lübnan'ın Filistinli komandoların faaliyetlerini kısıtlamak istemesi 1969'da yeni çatışmalara yolaçmış, İsrailli sivillere karşı girişilen komando akınları 1975'e dek sürmüştür.

1975'te başlayan iç çatışmalar sonunda ülkede büyük ölçüde maddi zarar ve can kaybı meydana gelmiştir. Filistinli birlikler ve solcu Lübnanlı Müslümanların Falanjistler karşısında verdikleri savaş, komşu Arap devletlerinin araya girmesiyle zaman zaman diner gibi olmaktadır. Bugün Lübnan'daki iç çatışma hâlâ devam etmektedir.

Lübnan, Birleşmiş Milletler ve Arap Birliği üyesidir.

7'nci İslâm Zirve Konferansı'na hangi ülkelerin heyetleri katılıyor

KATILAN ÜLKE	TEMSİLCİ
1- Ürdün	Dışişleri ile görevli Devlet Bakanı Zeid Samir Riafi
2- Irak	Dışişleri ile görevli Devlet Bakanı Nizam Elsavi
3- İran	Dışişleri Bakanı Abbas Ali Khalatbari
4- Mısır	Dışişleri ile görevli Devlet Bakanı Muhammed Riyad
5-Bahreyn	Dışişleri Bakanı Şeyh Muhammed Bin Mubarek El Halife.
6- Cezayir	Dışişleri Bakanı Abdülaziz Buteflika
7- Afganistan	Dışişleri Bakan Yardımcısı Vahit Abdullah
8- Maldiv Adaları	Devlet Başkanı Yardımcısı İbrahim Sihab
9- Gambia	Dışişleri Bakanı El Hacı Aliev Badara Njie
10- Gabon	Dışişleri ile görevli Devlet Bakanı Okumba D'Okwatseque.
11- Kamerun	Dışişleri Bakan Yardımcısı Adamu Nijoya
12- Yemen Demokratik Halk Cumhuriyeti	Dışişleri Bakanı Salih Mutîî
13- Endonezya	Dışişleri Bakanı Adam Malik
14- Katar	Dışişleri Bakanı Şeyh Suhaim Bin Hamad El-Tani
15- Suudi Arabistan	Dışişleri Bakanı Prens Suud El Faysal
16- Sudan	Dışişleri Bakanı Cemal Muhammed Ahmet
17- Suriye	Dışişleri Bakanı Abdülhalim Kaddam
18- Tunus	Dışişleri Bakanı Habib Sati
19- Birleşik Arap Emirlikleri	Dışişleri Bakanı Ahmed Halife El Sovadi
20- Yemen Arap Cumhuriyeti	Dışişleri Bakanı Abdullah El-Assnaj
21- Nijer Cumhuriyeti	Dışişleri Bakanı Houmouni Djermakoye Amadou
22- Mali Cumhuriyeti	Dışişleri Bakanı Albay Samba Cissokho
23- Senegal	Dışişleri Bakanı Assane Seck
24- Uganda	Kooperatif ve Pazarlama Bakanı Mustafa Ramazan
25- Malezya	Dışişleri Bakanı Tengku Ahmed Rithaudden Bin Tengku İsmail
26- Libya	Dışişleri Bakanı Abdül Münim El-Huni
27- Oman Sultanlığı	Dışişleri ile görevli Devlet Bakanı Kays Abdulmunim El Zouwawi
28- Fas	Dışişleri ile görevli Devlet Bakanı Dr. Ahmed Laraki
29- Bangladeş Halk Cumhuriyeti	Dışişleri Bakanı Sadat Muhammed Sayem
30- Çat Cumhuriyeti	Dışişleri Bakanı Wadel Abdulkadir
31- Gine Cumhuriyeti	Dışişleri Bakanı Fily Cissoko
32- Gine-Bissau Cumhuriyeti	Dışişleri Bakanı Victor Sande Maria
33- Kuveyt	Dışişleri Bakanı Seikh Sabah El-Ahmad El-Sabah
34- Lübnan Cumhuriyeti	Dışişleri Bakanı Philipe Takla
35- Moritanya Cumhuriyeti	Dışişleri Bakanı Hamdi Ould Maknass
36- Pakistan	Dışişleri Bakanı Aziz Ahmed
37- Filistin	Filistin Kurtuluş Örgütü Siyasi Daire Başkanı Faruk Esad Kaddoumi
38- Sierra - Leone Cumhuriyeti	Dışişleri Bakanı F.M. Minah
39- Somali Demokratik Cumhuriyeti	Dışişleri Bakanı Ömer Arteh Ghalib
40- Yukarı Volta Cumhuriyeti	Dışişleri Bakanı Major Saye Zerbo
41- Türkiye	Dışişleri Bakanı İhsan Sabri Çağlayangil

● **Mescidül Aksa'nın bombalanması üzerine bir araya gelen Müslüman ülkelerin temsilcileri 1969 yılında Rabat'ta ilk zirve toplantısını yaptılar. Bu fotoğraf ilk İslâm Zirve'sinin açılış toplantısını tesbit ediyor**

Türklerin İslâmiyetin yayılmasında büyük hizmetleri olmuştur...

ARAP Yarım adasında oturan kavimlerin Türkleri daha **Câhiliye** Devrinde, diğer bir deyimle İslâmiyetten evvel tanıdıklarına dair kayıtlar vardır. Türkler; **Hz. Peygamberin** doğruluğundan şüphe edilmeyen bazı hadislerinde üstün meziyetleriyle yer almış, **Muhammed Sûresi** 38. âyette ise **"Arap kavminin yerine geçecek milletin onlara benzemeyen başka bir kavim olduğu..."** ifade edilmiştir.

İmâm-ı Âzam lâkabıyla ün alan dört büyük İmamdan biri olan **Ebu Hanefî**'nin vedâ Haccı yaparken Mekke'de Tanrı'ya karşı yalvarışta bulunurken: **"Ey Tanrım benim içtihadım doğru ve mezhebim hak ise yardım et; çünkü ben senin için Muhammed'in şeriatını anlattım..."** demiş. Gaipten gelen bir ses ona **"Sen doğru söyledin, Kılınç Türklerin elinde bulundukça senin mezhebine yok olma yoktur..."** cevabını verir. Bunu nakleden ve senetlerini kaydeden **Râvendi** şöyle devam eder: **"Tanrı'ya hamdolsun ki İslâmın arkası kuvvetli, Hanefî Mezhebi mensupları mesutturlar..."**

Feth Sûresinin 16. âyeti Arap kavminin yakında karşılaşacağı üstün meziyetli bir ırktan söz etmektedir: **"...Siz yakında çetin bir savaşçı olan bir kavimle karşılaşmaya davet olunacaksınız.. Ya onlarla savaşacaksınız veyahut onlar Müslüman olacaklar."** **Meariç sûresinin 40-41.** âyetinde de bu ve buna benzer açıklamalar mevcuttur.

İbni Zil Kelâ, Muaviye'nin Halife olduğu sırada şöyle bir konuşma yaptığını nakleder:

"Resulullah S.A.V. **buyurdular ki:** "Türkler, Yavşan otu biten **yerlere** (Avrupa Kıtası) **kadar ilerleyeceklerdir."**

Türklerin İslâm dünyasına girişleri, doğurduğu büyük ve olumlu sonuçları bakımından, yalnız Türk ve İslâm tarihinin bir dönüm noktası olmakla kalmaz, dünya tarihinin de en büyük olaylarından birisi sayılacak bir önem taşır.

Abbasî Halifeleri İmparatorluklarının savunmasını daha yetenekli bir millet olan Türklere vermekle en isabetli kararı uygulamışlar, Türkler de İslâm Dünyasının savunmasını üzerlerine aldıkları gibi, İslâmlığı geniş ve yumuşak bir anlayış içinde Orta Asya'dan başlayarak **Hz. Peygamber**'in de buyurdukları gibi Avrupa'ya ve İslâmiyetin buyurduğu cihad mefküresi ve faziletleri ile savaşçılık eğilimlerini birleştirerek dört kıtaya yaymışlardır.

1096-1270 yılları arasında 174 yıl süren **Müslümanları yok etme, başladığı yere sürme ve sınırlamak** için bütün Batı'nın Müslümanlara karşı açtıkları dünya tarihlerinde **"Haçlı Seferleri"** de, milyonlarca şehit pahasına Türkler tarafından önlenmiş yüz yıllar boyu süren ve 20. Yüzyıla kadar sürdürülenler de aynı şekilde karşılanmıştır.

Türklerin İslam Dünyasına girişleri doğurduğu büyük ve olumlu sonuçları bakımından yalnız Türk İslâm tarihinin bir dönüm noktası değil dünyanın en büyük olaylarından birisidir

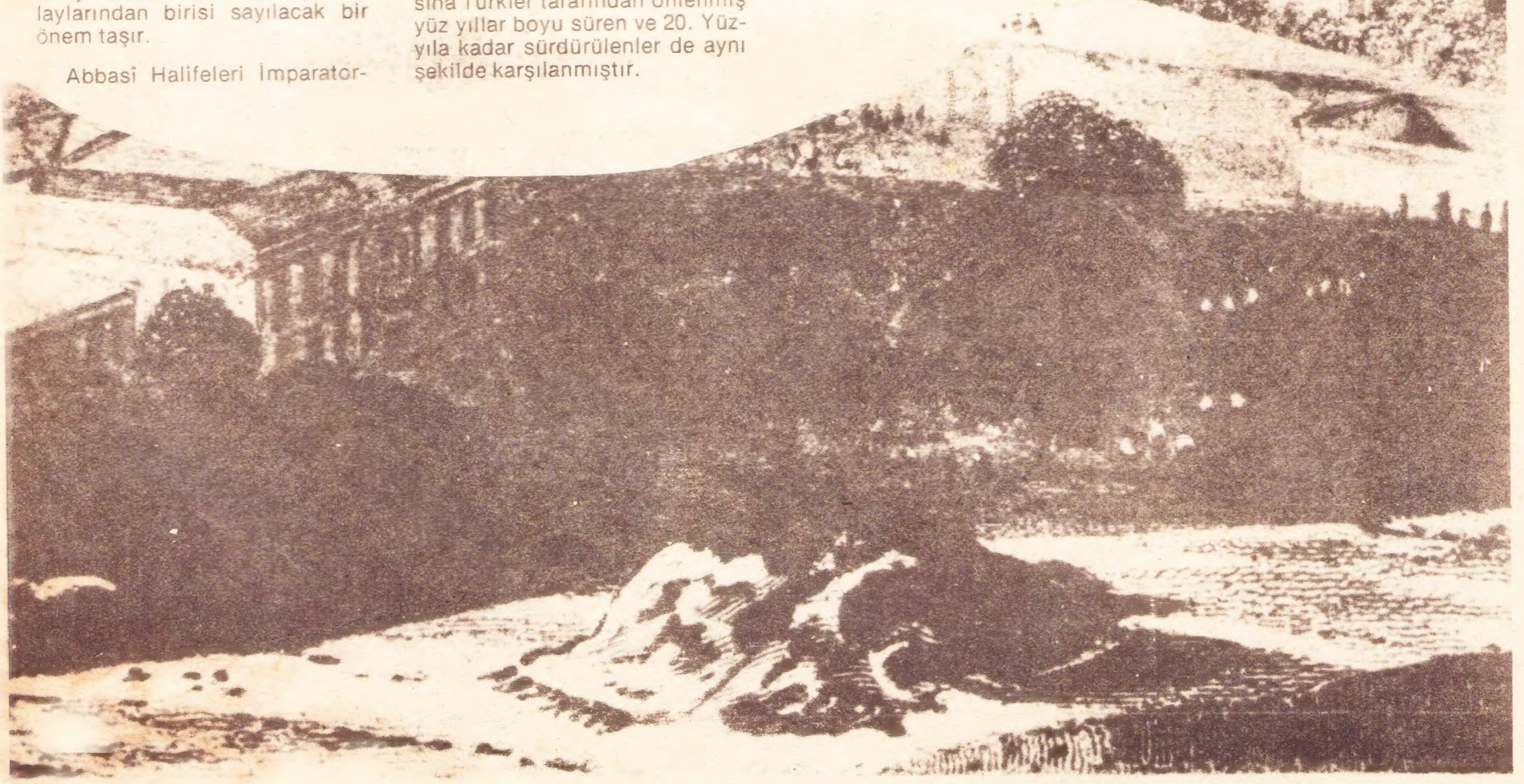

Dünyada Müslüman ülkeler
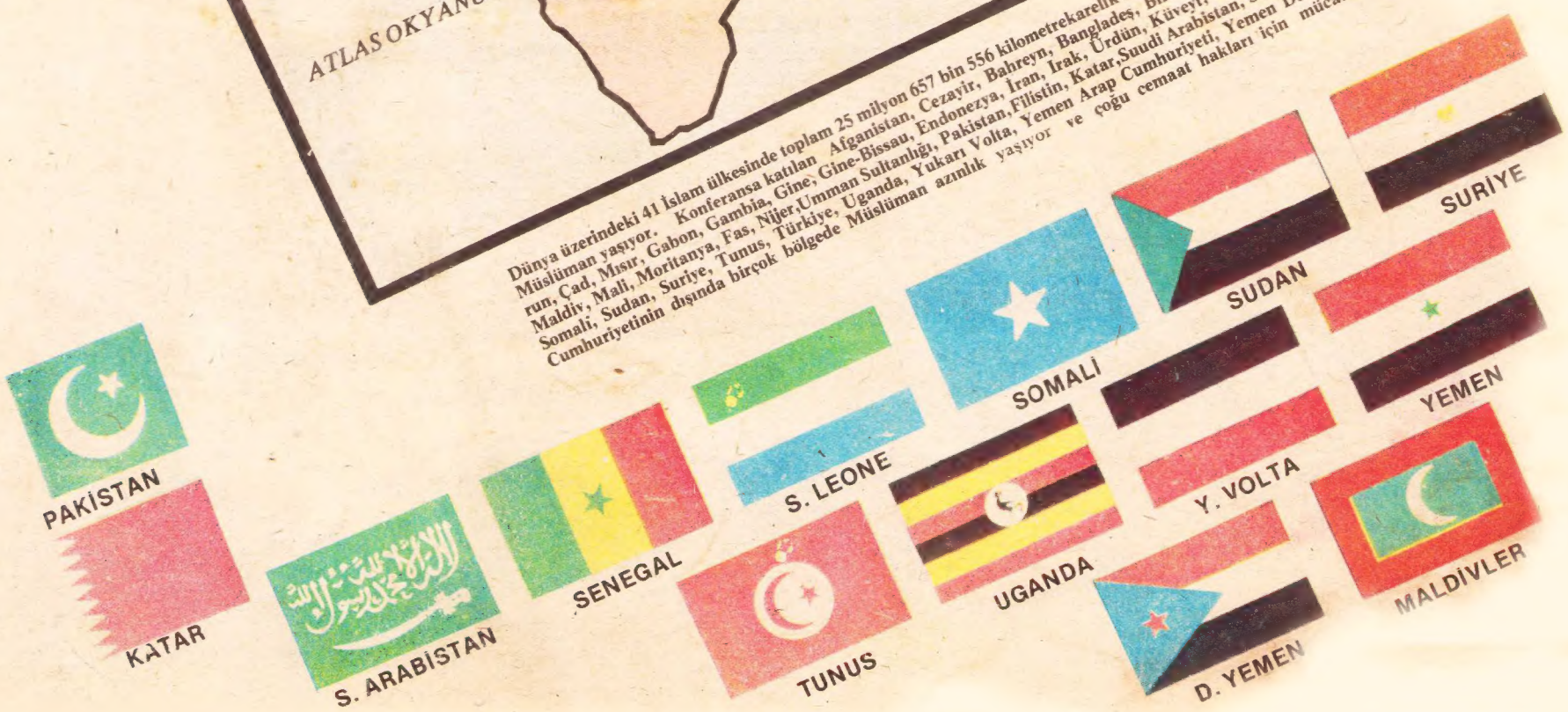
Dünya üzerindeki 41 İslam ülkesinde toplam 25 milyon 657 bin 556 kilometrekarelik alan üzerinde 650 milyon 862 bin 59 Müslüman yaşıyor. Konferansa katılan Afganistan, Cezayir, Bahreyn, Bangladeş, Birleşik Arap Emirlikleri, Kamerun, Çad, Mısır, Gabon, Gambia, Gine, Gine-Bissau, Endonezya, İran, Irak, Ürdün, Küveyt, Lübnan, Libya, Malezya, Maldiv, Mali, Moritanya, Fas, Nijer,Umman Sultanlığı, Pakistan,Filistin, Katar,Suudi Arabistan, Senegal, Sierra Leone Somali, Sudan, Suriye, Tunus, Türkiye, Uganda, Yukarı Volta, Yemen Arap Cumhuriyeti, Yemen Demokratik Halk Cumhuriyetinin dışında birçok bölgede Müslüman azınlık yaşıyor ve çoğu cemaat hakları için mücadele veriyor.